

BỘ NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN
CỤC QUẢN LÝ ĐÊ ĐIỀU VÀ PHÒNG, CHỐNG THIÊN TAI

TÀI LIỆU HƯỚNG DẪN
TẬP HUẤN CHUYÊN BIỆT CHO NGƯỜI CAO TUỔI VỀ
QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG

HÀ NỘI, 2023

BỘ NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN
CỤC QUẢN LÝ ĐÊ ĐIỀU VÀ PHÒNG, CHỐNG THIÊN TAI

TÀI LIỆU HƯỚNG DẪN
TẬP HUẤN CHUYÊN BIỆT CHO NGƯỜI CAO TUỔI VỀ
QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG

Hà Nội, 2023

MỤC LỤC

LỜI MỞ ĐẦU.....	1
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT.....	2
PHẦN 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU.....	3
1. Cơ sở pháp lý xây dựng tài liệu	3
2. Mục tiêu	3
3. Phạm vi, đối tượng sử dụng	3
4. Tập huấn chuyên biệt người cao tuổi.....	4
PHẦN 2. MỘT SỐ VẤN ĐỀ CHUNG VỀ NGƯỜI CAO TUỔI.....	8
2.1. Khái niệm.....	8
2.2. Vấn đề già hóa dân số	8
2.3. Tính dễ bị tổn thương của người cao tuổi trong phòng chống thiên tai	9
2.4. Khả năng đóng góp của người cao tuổi trong phòng chống thiên tai.....	10
2.5. Một số rào cản đối với sự hòa nhập của người cao tuổi trong phòng chống thiên tai	10
PHẦN 3. KHUNG NỘI DUNG TẬP HUẤN CHUYÊN BIỆT CHO NGƯỜI CAO TUỔI TRONG QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG.....	12
1. Chuyên đề 1: Tổng quan về tình hình thiên tai và một số kiến thức, kỹ năng phòng chống, giảm nhẹ rủi ro thiên tai	12
2. Chuyên đề 2: Nâng cao nhận thức cộng đồng và quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng.....	14
3. Chuyên đề 3: Các chính sách pháp luật trong PCTT về người cao tuổi.....	16
4. Chuyên đề 4: Hướng dẫn tổ chức, thực hiện một số hoạt động cơ bản trong PCTT	17
5. Chuyên đề 5: Thông tin truyền thông trong PCTT	18
6. Chuyên đề 6: Ứng dụng khoa học công nghệ, công nghệ thông tin, chuyển đổi số trong PCTT	18
PHẦN 4. HƯỚNG DẪN XÂY DỰNG VÀ TỔ CHỨC TẬP HUẤN HÒA NHẬP NGƯỜI CAO TUỔI TRONG QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG.....	23
I. CÁC BƯỚC XÂY DỰNG VÀ TỔ CHỨC TẬP HUẤN.....	23
1. Các bước xây dựng, tổ chức tập huấn:.....	23
2. Nguyên tắc:	23
II. HƯỚNG DẪN CÁC BƯỚC XÂY DỰNG VÀ TỔ CHỨC TẬP HUẤN	24
A. GIAI ĐOẠN 1. TRƯỚC TẬP HUẤN	24

1. Bước 1. Xây dựng kế hoạch bài giảng.....	24
2. Bước 2. Xây dựng chương trình	36
3. Bước 3. Phê duyệt chương trình tập huấn.....	38
4. Bước 4. Xây dựng giáo án và tài liệu tập huấn.....	38
5. Bước 5. Xây dựng bài kiểm tra/trắc nghiệm kiến thức trước và sau tập huấn:	41
B. GIAI ĐOẠN 2: TRONG TẬP HUẤN	41
1. Bước 1. Phát biểu khai mạc	41
2. Bước 2. Giới thiệu mục đích, chương trình tập huấn	41
3. Bước 3. Làm quen và xác định mong đợi học viên	42
4. Bước 4. Xây dựng nội quy lớp tập huấn.....	43
5. Bước 5. Làm bài kiểm tra/trắc nghiệm kiến thức trước tập huấn	43
6. Bước 6. Thực hiện các nội dung của khóa tập huấn theo chương trình:	44
7. Bước 7. Làm bài kiểm tra/trắc nghiệm kiến thức sau tập huấn	45
8. Bước 8. Thảo luận và lấy ý kiến đánh giá /mong đợi của học viên sau khóa tập huấn	45
9. Bước 9. Tổng kết và bế mạc khóa tập huấn.....	46
C. GIAI ĐOẠN 3: SAU TẬP HUẤN.....	46
1. Bước 1: Đánh giá và rút kinh nghiệm sau tập huấn.....	46
2. Bước 2. Xây dựng, hoàn thiện và nộp báo cáo kết quả khóa tập huấn.....	47
PHẦN 5. CÁC PHỤ LỤC.....	48
PHỤ LỤC 1. BẢNG KIỂM CÁC VIỆC CẦN LÀM (DÀNH CHO BAN TỔ CHỨC)	49
PHỤ LỤC 2. MỘT SỐ LƯU Ý KHI CHUẨN BỊ HẬU CẦN ĐỀ ĐẢM BẢO KHẢ NĂNG TIẾP CẬN	51
PHỤ LỤC 3. BẢNG KIỂM CÁC VIỆC CẦN LÀM (DÀNH CHO GIÁNG VIÊN, TẬP HUẤN VIÊN).....	52
PHỤ LỤC 4. MẪU GIÁO ÁN TẬP HUẤN	53
PHỤ LỤC 5. MẪU BÀI KIỂM TRA TRẮC NGHIỆM KIẾN THỨC TRƯỚC VÀ SAU TẬP HUẤN	58
PHỤ LỤC 6. MỘT SỐ VẤN ĐỀ CẦN LƯU Ý KHI GIAO TIẾP VÀ LÀM VIỆC VỚI NGƯỜI CAO TUỔI	63
PHỤ LỤC 7. MẪU PHIẾU ĐÁNH GIÁ KHÓA TẬP HUẤN	65
PHỤ LỤC 8. MẪU BÁO CÁO BÁO CÁO ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ KHÓA TẬP HUẤN	67

LỜI MỞ ĐẦU

Việt Nam là một trong những quốc gia chịu ảnh hưởng nặng nề của thiên tai và biến đổi khí hậu (BĐKH). Những năm gần đây do ảnh hưởng của BĐKH, tác động của phát triển kinh tế xã hội thiếu bền vững nên thiên tai có diễn biến ngày càng cực đoan, bất thường, có xu thế gia tăng cả về phạm vi và cường độ, gây ảnh hưởng trực tiếp tới các nhóm dễ bị tổn thương (DBTT) trong đó có người cao tuổi. Vì vậy việc huy động sự tham gia của nhóm dễ bị tổn thương này trong phòng chống thiên tai (PCTT) là điều quan trọng để đảm bảo tính hiệu quả của công tác PCTT cũng như thúc đẩy hòa nhập đối tượng DBTT trong các hoạt động quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng (RRTT DVCD). Điều này giúp phát huy vai trò, tạo cơ hội tham gia đầy đủ của người cao tuổi vào quá trình ra quyết định, đảm bảo quyền thụ hưởng, phúc lợi và chịu trách nhiệm với xã hội như nhau và tăng cường khả năng chống chịu cho cả cộng đồng.

Thực hiện Quyết định số 553/QĐ-TTg ngày 6/4/2021 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án “Nâng cao nhận thức cộng đồng và Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng đến năm 2030” (gọi tắt là Đề án 553), Cục Quản lý đề điều và Phòng, chống thiên tai phối hợp với các cơ quan, tổ chức liên quan biên soạn cuốn tài liệu “*Tập huấn chuyên biệt cho người cao tuổi về quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng*” nhằm cung cấp kiến thức, kỹ năng, phương pháp tập huấn hỗ trợ đội ngũ giảng viên, tập huấn viên, cán bộ làm công tác PCTT các cấp trong tổ chức tập huấn, giảng dạy cũng như thu thập thông tin, đánh giá rủi ro thiên tai, làm việc với người cao tuổi.

Trân trọng cảm ơn!

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

UBND	Ủy ban nhân dân
BĐKH	Biên đổi khí hậu
PCTT	Phòng chống thiên tai
PCTT&TKCN	Phòng chống thiên tai và Tìm kiếm cứu nạn
RRTT	Rủi ro thiên tai
DBTT	Dễ bị tổn thương
RRTT DVCD	Rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng
Đề án 553	Đề án “Nâng cao nhận thức cộng đồng và Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng đến năm 2030”
HTKT	Hỗ trợ kỹ thuật
KTXH	Kinh tế xã hội
MTQG	Mục tiêu quốc gia
NCT	Người cao tuổi
NKT	Người khuyết tật
NN&PTNT	Nông nghiệp và Phát triển nông thôn

PHẦN 1

TỔNG QUAN TÀI LIỆU

1. Cơ sở pháp lý xây dựng tài liệu

- Luật Phòng, chống thiên tai số 33/2013/QH13 ngày 19/6/2013 và Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Phòng, chống thiên tai và Luật Đề điều số 60/2020/QH14 ngày 17/6/2020;

- Luật Người cao tuổi số 39/2009/QH12 ngày 23/11/2009

- Luật Người khuyết tật số 51/2010/QH12;

- Quyết định số 379/QĐ-TTg ngày 17/3/2021 của Thủ tướng chính phủ về việc phê duyệt chiến lược quốc gia phòng, chống thiên tai đến 2030, tầm nhìn đến năm 2050;

- Quyết định số 553/QĐ-TTg ngày 06/4/2021 của Thủ tướng chính phủ về việc phê duyệt đề án “Nâng cao nhận thức cộng đồng và quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng, đến năm 2030”;

- Quyết định số 333/QĐ-BNN-PCTT ngày 20/01/2022 về Ban hành Kế hoạch của Bộ Nông nghiệp và PTNN triển khai thực hiện Đề án “Nâng cao nhận thức cộng đồng và Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng, đến năm 2030” giai đoạn 2021-2025;

- Quyết định số 2156/QĐ-TTg ngày 21/12/2021 phê duyệt Chương trình Hành động Quốc gia về Người cao tuổi giai đoạn 2021-2030;

- Chương trình phối hợp về công tác PCTT giai đoạn 2021-2025 giữa Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn và Hội Người cao tuổi Việt Nam số 01/CTPH-HNCT ngày 09/2/2022;

2. Mục tiêu

Nâng cao năng lực cho đội ngũ giảng viên, tập huấn viên các cấp kiến thức, kỹ năng, phương pháp, các bước xây dựng và tổ chức tập huấn chuyên biệt cho người cao tuổi về phòng chống thiên tai và quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng.

3. Phạm vi, đối tượng sử dụng

3.1. Phạm vi

Tài liệu hỗ trợ xây dựng và triển khai hoạt động đào tạo, tập huấn, truyền thông chuyên biệt cho người cao tuổi trong kế hoạch thực hiện Đề án 553 và các chương trình, dự án liên quan trên toàn quốc.

3.2. Đối tượng sử dụng tài liệu

- Đội ngũ giảng viên cấp tỉnh và các cơ quan, tổ chức các cấp triển khai kế hoạch thực hiện Đề án 553.

- Các cơ quan, tổ chức, cá nhân hỗ trợ thực hiện các hoạt động đào tạo, tập huấn, truyền thông chuyên biệt về PCTT, nâng cao nhận thức và quản lý RRTT DVCD đảm bảo sự tham gia hiệu quả của người cao tuổi.

3.3. Nguyên tắc sử dụng tài liệu

Tài liệu đưa ra các nội dung tham khảo về kiến thức, kỹ năng, phương pháp, các bước cơ bản trong xây dựng và tổ chức tập huấn chuyên biệt cho người cao tuổi về phòng chống thiên tai và quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng. Trên cơ sở nội dung hướng dẫn, các tỉnh, thành phố và các cơ quan, tổ chức chủ động lựa chọn nội dung tập huấn theo các chuyên đề, chủ đề của cuốn tài liệu hoặc có thể linh hoạt, bổ sung các chủ đề khác trên cơ sở đánh nhu cầu của học viên và yêu cầu của cơ quan tổ chức triển khai thực hiện đề án tại địa phương.

4. Tập huấn chuyên biệt người cao tuổi

4.1. Tập huấn cho người lớn:

a. Đặc điểm:

Khác với cách dạy học cho trẻ em trong trường phổ thông, người lớn có nhiều kiến thức và kinh nghiệm nhờ trải nghiệm thực tiễn, vì vậy phương pháp tập huấn cho học viên là người lớn có những đặc điểm sau:

- Mục đích của việc học: Giúp người học giải quyết những vấn đề hiện tại và đáp ứng nhu cầu của người học.

- Chương trình học: Không nhất thiết phải tuân theo hệ thống, trình tự mà có thể theo yêu cầu của người học.

- Trung tâm của việc học: Người học đóng vai trò là trung tâm của việc học, người học được chú trọng việc khuyến khích sự tham gia vào quá trình học tập; giảng viên đóng vai trò định hướng, hỗ trợ, hướng dẫn và tạo điều kiện cho người học tự vận động.

- Môi trường học cởi mở, trên tinh thần hợp tác và tôn trọng lẫn nhau; thông tin được truyền đi hai chiều với sự tương tác giữa giảng viên và người học cũng như giữa người học với nhau. Do đó, tính chủ động của người học rất cao.

- Đánh giá kết quả: Việc đánh giá kết quả học tập không chỉ giảng viên đánh giá người học mà ngược lại người học cùng đánh giá quá trình học tập và giảng dạy của giảng viên.

- Nhiều hoạt động được diễn ra trước khi thuyết trình.

b. Một số lưu ý trong cách học của người lớn:

- Người lớn có khả năng *tự định hướng* trong học tập: có thể cùng chia sẻ trách nhiệm với người dạy trong việc học bởi vì người lớn biết rõ mình cần học cái gì

- Người lớn học tập là để *hoàn thành những nhu cầu trước mắt*: Động cơ học tập của người lớn sẽ mạnh nhất nếu nội dung học tập đáp ứng đúng nhu cầu học tập của họ

- Người lớn là người *có nhiều kinh nghiệm* trong cuộc sống: Người lớn sẽ học tập tốt hơn nếu việc học được dựa vào kinh nghiệm của họ

- Người lớn *có khả năng tham gia* vào quá trình học tập: Việc học tập sẽ rất tốt nếu người lớn được chủ động tham gia

- Người lớn *có khả năng phản ánh*: Việc học tập sẽ có kết quả tối đa khi người học có thời gian suy nghĩ và nói ra những kinh nghiệm của mình, rút ra các kết luận và đề ra những nguyên tắc để áp dụng vào cuộc sống

- Người lớn *cần được phản hồi*: Việc học tập sẽ tốt hơn nếu họ được báo cho biết rằng họ đã làm điều gì tốt và điều gì cần được sửa đổi cho tốt hơn

- Người lớn sẽ học tập *tốt hơn* nếu họ *được tôn trọng*: Sự tôn trọng lẫn nhau giữa người dạy và người học sẽ giúp cho việc học tập có kết quả hơn

- Người lớn cần được *học tập* trong một *không khí thoải mái và vui vẻ*: Người lớn cần những cảm xúc tích cực và sẽ học tập không kết quả nếu như họ phải lo lắng, sợ hãi.

4.2. Tập huấn chuyên biệt cho NCT trong quản lý RRTT DVCD:

a. Tập huấn chuyên biệt cho NCT về quản lý RRTT DVCD trong tài liệu này được hiểu là cung cấp các kiến thức, kỹ năng cho học viên là người cao tuổi nhằm nâng cao nhận thức, năng lực để hoà nhập, tham gia hiệu quả trong triển khai các hoạt động quản lý RRTT DVCD tại địa phương.

b. Mục đích:

Cung cấp các kiến thức, kỹ năng về quản lý RRTT DVCD nhằm giúp NCT:

- Có thể chủ động phòng, tránh và giảm nhẹ thiên tai cho gia đình và bản thân.
- Đóng góp chung vào kết quả của cộng đồng thông qua tham gia và phối hợp hiệu quả với cộng đồng trong triển khai các hoạt động chung tại cộng đồng.
- Thúc đẩy và tạo môi trường hoà nhập trong triển khai kế hoạch thực hiện Đề án 553 và các chương trình, dự án liên quan tại địa phương.

c. Cách thức tập huấn:

Tập huấn chuyên biệt về quản lý RRTT DVCD có 02 cách thức tập huấn cơ bản:

- Tập huấn theo đối tượng: Đối tượng học viên tham gia tập huấn chỉ là NCT.
- Tập huấn chung cộng đồng (Tập huấn hoà nhập): Đối tượng học viên là NCT và đối tượng khác trong cộng đồng.

4.3.1. Tập huấn theo đối tượng:

a. Theo tài liệu này, tập huấn theo đối tượng là cung cấp các kiến thức, kỹ năng cho một đối tượng học viên (học viên là người cao tuổi) nhằm nâng cao nhận thức, năng lực (kiến thức, kỹ năng) để tham gia hiệu quả trong triển khai các hoạt động quản lý RRTT DVCD tại địa phương.

b. Học viên: là người cao tuổi.

c. Phạm vi và trường hợp áp dụng:

- Phạm vi: Áp dụng đối với các lớp tập huấn trong kế hoạch thực hiện Đề án 553 tại các cấp.

- Trường hợp áp dụng:

+ NCT chưa có/chưa đáp ứng được yêu cầu về kiến thức, kỹ năng PCTT, quản lý RRTT DVCD để tự bảo vệ bản thân, gia đình hoặc chủ động tham gia vào các hoạt động chung với cộng đồng.

Ví dụ: Tập huấn cho NCT có đủ kiến thức để có thể cung cấp thông tin, dữ liệu phục vụ đánh giá RRTT DVCD.

+ NCT có khó khăn đặc biệt (Người khuyết tật là người trí tuệ, tự kỷ) cần tổ chức tập huấn riêng.

+ Tập huấn nâng cao năng lực quản lý RRTT DVCD đối với lãnh đạo Hội NCT các cấp để xây dựng, triển khai kế hoạch thường niên của Hội NCT, Câu lạc bộ liên thế hệ tự giúp nhau.

c. Nguyên tắc:

- Đảm bảo sự tham gia, tiếp cận thông tin của học viên thông qua xóa bỏ các rào cản: Địa điểm, thời gian tập huấn; ngôn ngữ và công cụ hỗ trợ để NCT tiếp nhận được thông tin.

- Giảng viên/tập huấn viên có kỹ năng làm việc với NCT.

- Nội dung tập huấn phù hợp với mong đợi của học viên; ngôn ngữ đơn giản, dễ hiểu, gần gũi với cuộc sống.

4.3.2. Tập huấn chung cộng đồng (Tập huấn hoà nhập):

a. Theo tài liệu này, tập huấn chung cộng đồng là cung cấp các kiến thức, kỹ năng cho học viên là mọi đối tượng cộng đồng (bao gồm học viên là người cao tuổi) nhằm nâng cao nhận thức, năng lực (kiến thức, kỹ năng) để tham gia hiệu quả trong triển khai các hoạt động quản lý RRTT DVCD tại địa phương.

b. Học viên: là mọi đối tượng cộng đồng (bao gồm học viên là người cao tuổi).

c. Phạm vi và trường hợp áp dụng:

- Phạm vi: Áp dụng đối với các lớp tập huấn trong kế hoạch thực hiện Đề án 553 tại các cấp.

- Trường hợp áp dụng: NCT đã có/đã đáp ứng được yêu cầu cơ bản về kiến thức, kỹ năng PCTT, quản lý RRTT DVCD để chủ động tham gia vào các hoạt động chung với cộng đồng.

c. Nguyên tắc:

- Đảm bảo sự tham gia, tiếp cận thông tin của học viên thông qua xoá bỏ các rào cản: Địa điểm, thời gian tập huấn; ngôn ngữ và công cụ hỗ trợ để NCT tiếp nhận được thông tin.

- Giảng viên/tập huấn viên có kỹ năng làm việc với NCT.

- Nội dung tập huấn phù hợp với mong đợi của học viên; ngôn ngữ đơn giản, dễ hiểu, gần gũi với cuộc sống.

PHẦN 2

MỘT SỐ VẤN ĐỀ CHUNG VỀ NGƯỜI CAO TUỔI

2.1. Khái niệm

- **Người cao tuổi:** Người cao tuổi được quy định trong Luật Người cao tuổi là công dân Việt Nam từ đủ 60 tuổi trở lên.

- **Câu lạc bộ Liên thế hệ tự giúp nhau:** Là một tổ chức xã hội tự nguyện dựa vào cộng đồng, có mục tiêu liên kết các thành viên, thúc đẩy tinh thần đoàn kết giúp đỡ lẫn nhau trong cộng đồng, nhằm chăm sóc và phát huy vai trò người cao tuổi tại cộng đồng.

Các Câu lạc bộ Liên thế hệ Tự giúp nhau bảo đảm chất lượng, chỉ tiêu theo quy định như: 70% là người từ 55 tuổi trở lên, 60 - 70% là phụ nữ, 60% - 70% là người nghèo, cận nghèo hoặc có hoàn cảnh khó khăn; Mô hình đã được đưa vào chỉ tiêu của Chương trình Hành động Quốc gia về NCT, 2012-2020 và Thủ tướng Chính phủ Quyết định nhân rộng ra toàn quốc (Quyết định số 1533/QĐ-TTg ngày 02/8/2016 của Thủ tướng Chính phủ).

- **Đưa nội dung người cao tuổi trong quản lý RRTT DVCĐ:** Là quá trình tích hợp có chọn lọc các kinh nghiệm, kiến thức bản địa và các thế mạnh khác của NCT nhằm phát huy vai trò và sự đóng góp của NCT, cũng như tính đến tình trạng dễ bị tổn thương, các nhu cầu ưu tiên của NCT (đặc biệt nhóm NCT có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn) vào quá trình xây dựng kế hoạch thực hiện Đề án Nâng cao nhận thức cộng đồng và quản lý RRTT DVCĐ, Kế hoạch PCTT và lồng ghép vào Kế hoạch Phát triển KTXH tại địa phương.

Trong quản lý RRTT DVCĐ cần đảm bảo NCT được tham gia đóng góp vào đánh giá RRTT DVCĐ để phát huy vai trò của NCT trong xây dựng, thực hiện và theo dõi, đánh giá việc thực hiện Kế hoạch PCTT và đảm bảo Kế hoạch PCTT có nội dung và giải pháp ưu tiên đáp ứng nhu cầu của NCT trong giai đoạn phòng ngừa, ứng phó và khắc phục hậu quả thiên tai.

- **Người cao tuổi có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn** sử dụng trong tài liệu bao gồm NCT là người khuyết tật, người bị bệnh hiểm nghèo, người thuộc hộ nghèo, cận nghèo, người không nơi nương tựa, người chăm cháu nhỏ hoặc thành viên gia đình ốm yếu không có hỗ trợ, người sống một mình hoặc chỉ sống với vợ/chồng cũng là NCT, người dân tộc thiểu số.

2.2. Vấn đề già hóa dân số

Việt Nam là một trong những quốc gia có tốc độ già hóa dân số nhanh nhất trên thế giới¹. Tỷ trọng người cao tuổi từ 60 tuổi trở lên trong tổng dân số tăng nhanh từ 8,68% (7,4 triệu) năm 2009 lên 12,8% (12,6 triệu người) năm 2021². Năm 2036, Việt Nam được dự

¹ Ngân hàng Thế giới: Báo cáo "Điểm lại: cập nhật tình hình phát triển kinh tế của Việt Nam. Chuyên đề: Hướng tới cuộc sống khỏe mạnh và năng động cho người cao tuổi Việt Nam", tháng 7/2016

² Tổng cục Thống kê: Chuyên khảo: "Người cao tuổi Việt Nam: Phân tích từ Điều tra biến động dân số và kế hoạch hóa gia đình năm 2021"

báo sẽ bước vào giai đoạn dân số già³ và năm 2038 sẽ có 20% dân số (22,29 triệu) là người cao tuổi⁴ tức cứ 5 người thì có 1 người là người cao tuổi.

2.3. Tính dễ bị tổn thương của người cao tuổi trong phòng chống thiên tai

- Thứ nhất, *sức khỏe của NCT có nhiều hạn chế*. Khả năng thể chất ở NCT dần suy giảm, cả về sức khỏe, đi lại, nghe, nhìn. Có 11,70% NCT (tương đương với khoảng 1,47 triệu NCT) có ít nhất một khuyết tật về chức năng (nhìn; nghe; đi bộ hoặc bước lên cầu thang; ghi nhớ hoặc tập trung chú ý; và giao tiếp bằng ngôn ngữ thông thường). Có 6,32% NCT (tương đương với gần 796 ngàn NCT) rất khó khăn hoặc không thể thực hiện được ít nhất một trong các hoạt động sinh hoạt hàng ngày (gồm có ăn; mặc và cởi quần áo; tắm, rửa; ngồi dậy khi đang nằm; và tự đi đại tiện hoặc tiểu tiện)⁵. Đây là những NCT cần có sự chăm sóc/hỗ trợ trong sinh hoạt hàng ngày.

- Thứ hai, *thiếu các dịch vụ hỗ trợ phù hợp với nhu cầu đặc thù của NCT trước, trong và sau thiên tai*. Ví dụ, cơ sở vật chất (đường xá khi sơ tán, phương tiện vận chuyển, nơi sơ tán,...) chưa phù hợp, an toàn với NCT; Thực phẩm cứu trợ trong thiên tai như mì tôm, lương khô... chưa phù hợp với thể trạng NCT; Các dịch vụ chăm sóc sức khỏe: bệnh mạn tính, cần nhân viên y tế, thuốc điều trị, dinh dưỡng, trang thiết bị phù hợp, dịch vụ phục hồi chức năng cần vật dụng trợ giúp, dịch vụ hỗ trợ tâm lý, tinh thần sau thiên tai

- Thứ ba, *định kiến và phân biệt đối xử dựa vào tuổi tác còn phổ biến*. Ví dụ, việc đánh đồng tất cả NCT như 1 nhóm già yếu làm cho NCT ít được tiếp cận thông tin và tham gia vào chương trình nâng cao năng lực, tập huấn về phòng, chống thiên tai còn hạn chế.

- Thứ tư, *đời sống vật chất của NCT còn gặp nhiều khó khăn*. Năm 2020, mới chỉ khoảng 43,6% NCT có lương hưu, hoặc trợ cấp bảo hiểm xã hội hàng tháng, hoặc chế độ trợ cấp xã hội hàng tháng trong khi chế độ này chưa đảm bảo mức sống tối thiểu; tỉ lệ NCT sống trong hộ nghèo và cận nghèo còn cao, với gần 13%⁶; thiếu cơ hội sinh kế trong giai đoạn khắc phục hậu quả thiên tai có thể đẩy người cao tuổi vào cảnh nghèo cùng cực vì không giống như những người trẻ tuổi, họ có thể không có khả năng chủ động tìm kiếm các cơ hội việc làm khác.

- Thứ năm, *phần lớn NCT là phụ nữ*, (chiếm 57,8%, và trong số NCT từ 80 tuổi trở lên có đến 2/3 là phụ nữ⁷), số NCT sống một mình, hay chỉ sống với vợ/chồng cũng là NCT, hay NCT sống trong “gia đình khuyết thể hệ” (chỉ có NCT và trẻ em) do người trẻ đi làm ăn xa đang ngày càng tăng cao. Phụ nữ, đặc biệt là phụ nữ khuyết tật, phụ nữ cao tuổi và trẻ em gái, hầu hết bị ảnh hưởng trong các tình huống thiên tai. Phụ nữ bị phân biệt đối xử và bất bình đẳng tất cả cuộc sống của họ dưới hình thức tiếp cận không phù hợp với

³ Tổng cục Thống kê: Thông cáo báo chí Kết quả nghiên cứu chuyên sâu tổng điều tra dân số và nhà ở năm 2019

⁴ Tổng cục Thống kê: Dự báo Dân số giai đoạn 2019-2069

⁵ Tổng cục Thống kê: Chuyên khảo “Người cao tuổi Việt Nam: Phân tích từ Điều tra biến động dân số và kế hoạch hóa gia đình năm 2021”

⁶ “Khảo sát khả năng đáp ứng của chính sách BHYT với vấn đề già hóa’ do Viện Nghiên cứu Y - Xã hội học thực hiện cùng với Vụ BHYT, BHYT với hỗ trợ kỹ thuật và tài chính của Ngân hàng Phát triển Châu Á

⁷ Tổng cục Thống kê: Chuyên khảo “Người cao tuổi Việt Nam: Phân tích từ Điều tra biến động dân số và kế hoạch hóa gia đình năm 2021”

giáo dục cơ bản, các cơ sở y tế và cơ hội việc làm. Ngoài ra, trách nhiệm của phụ nữ lớn tuổi thường gắn với công việc liên quan đến chăm sóc gia đình, và họ có thể có ít tiếp xúc với thế giới bên ngoài, so với NCT nam. Trong tình huống sau thiên tai, phụ nữ lớn tuổi cũng dễ bị bạo lực tình dục và giới tính, khiến họ có nguy cơ cao hơn.

2.4. Khả năng đóng góp của người cao tuổi trong phòng chống thiên tai

Khi thiên tai xảy ra, người cao tuổi có xu hướng bị ảnh hưởng nặng nề hơn do tính dễ bị tổn thương. Bên cạnh đó, phần lớn người cao tuổi có thể đóng vai trò quan trọng trong PCTT tại cộng đồng vì những lí do sau:

- *Những người nắm giữ kiến thức truyền thống*: NCT là những người sống lâu ở cộng đồng, gìn giữ rất nhiều kinh nghiệm, kiến thức về nhận biết các hình thái, thời tiết, thiên tai trong quá khứ, dấu hiệu thay đổi thời tiết hiện tại, những kiến thức bản địa bắt nguồn từ địa phương, xã hội và các kỹ năng PCTT. NCT thường là những người sống sót sau các đợt thiên tai trước đó nên kinh nghiệm, kiến thức, kỹ năng quý giá và những hiểu biết của họ có thể cực kỳ hữu ích trong các cuộc đánh giá RRTT DVCD tại địa phương.

- *Người hướng dẫn*: NCT là người uy tín, tiếng nói trong gia đình và có trách nhiệm cao với cộng đồng. NCT là những người hiểu rõ cộng đồng, cũng như hiểu rõ các nhu cầu của nhóm đối tượng dễ bị tổn thương vì chính họ cũng là một trong số đó. Mặc dù, NCT không tham gia nhiều vào công việc kinh tế hàng ngày so với những người trẻ tuổi nhưng NCT có thể dành nhiều thời gian hơn cho quản lý RRTT DVCD, đồng thời khuyến khích các thành viên khác trong cộng đồng tham gia các hoạt động PCTT tại cộng đồng thông qua tuyên truyền và vận động.

- *Người chăm sóc*: NCT thường đóng vai trò quan trọng trong việc hỗ trợ, chăm sóc gia đình là thành viên, các cháu và các nhóm dễ bị tổn thương khác, đặc biệt trong các gia đình khuyết thể hệ do thể hệ trẻ đi làm ăn xa. Ngoài nhu cầu của họ, kinh nghiệm của họ với tư cách là người chăm sóc cần được xem xét trong quá trình đánh giá RRTT DVCD và xây dựng kế hoạch và phương án ứng phó TT

- *Tác nhân của sự thay đổi*: NCT có thể là tác nhân mạnh mẽ cho sự thay đổi trong việc Quản lý RRTT DVCD. Nhìn chung, họ được nâng cao nhận thức, hưởng lợi, và được thúc đẩy mạnh mẽ để biến thế giới trở thành một nơi an toàn hơn cho thế hệ tiếp theo của họ. NCT nên được coi là các tác nhân của sự thay đổi để xây dựng một cộng đồng an toàn hơn cho tất cả mọi người.

2.5. Một số rào cản đối với sự hòa nhập của người cao tuổi trong phòng chống thiên tai

2.5.1. Rào cản tư tưởng và thái độ

Ví dụ: Định kiến về việc NCT không còn minh mẫn nên không có ích gì khi mời họ tham gia các cuộc họp thôn hoặc cuộc họp lập kế hoạch PCTT.

Giải pháp đề xuất:

- Tổ chức các hội thảo nâng cao nhận thức về lồng ghép hòa nhập NCT cho người dân nhằm giúp họ hiểu đúng về NCT cũng như quyền tham gia của những người này.

- Động viên NCT để giúp họ tự tin hơn. Một trong những cách giúp tăng tính tự tin cho NCT là giúp họ chuẩn bị các nội dung trình bày trước khi tham gia vào các cuộc họp. Tại cuộc họp, khuyến khích họ phát biểu bằng cách đặt câu hỏi trực tiếp cho họ, sử dụng hình ảnh để giúp họ trả lời dễ dàng hơn.

- Đào tạo các giảng viên về quản lý RRTT DVCD có lồng ghép hòa nhập NCT để có thể loại bỏ các rào cản mà NCT gặp phải khi đóng góp ý kiến, chia sẻ khó khăn, vướng mắc và kinh nghiệm.

2.5.2. Rào cản môi trường, vật chất

Ví dụ: Địa điểm họp quá xa đối với người NCT đã già yếu, không có phương tiện đi lại.

Giải pháp đề xuất:

- Lựa chọn địa điểm họp khác hoặc yêu cầu người trợ giúp nếu không có địa điểm khác thuận tiện hơn.

2.5.3. Rào cản thông tin

Ví dụ: NCT tuổi cao, sức yếu khiến họ gặp hạn chế trong việc nghe, nhìn.

Giải pháp đề xuất:

- Viết các hướng dẫn trên giấy khổ lớn nếu NCT có thể đọc được.

2.5.4. Rào cản liên quan tới hệ thống chính sách và quy định hiện hành

Ví dụ: Các tài liệu hướng dẫn thực hiện Đề án “Nâng cao nhận thức cộng đồng và Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng” giai đoạn đến 2030 chưa xác định cụ thể Hội NCT là tổ chức tham gia trong Nhóm Hỗ trợ kỹ thuật cấp xã, phường.

Báo cáo đánh giá rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng thiếu các thông tin về tình trạng dễ bị tổn thương, năng lực PCTT của NCT, các giải pháp hỗ trợ chưa thực sự phù hợp với NCT.

PHẦN 3
KHUNG NỘI DUNG TẬP HUẤN CHUYÊN BIỆT
CHO NGƯỜI CAO TUỔI TRONG QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI
DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG

I. KHUNG NỘI DUNG TẬP HUẤN

1. Chuyên đề 1: Tổng quan về tình hình thiên tai và một số kiến thức, kỹ năng phòng chống, giảm nhẹ rủi ro thiên tai

1.1. Chủ đề 1 - Tình hình và xu thế thiên tai trong nước, địa phương:

- Thiên tai trong nước:
 - + Số lượng thiên tai xảy ra trong năm, 05 năm.
 - + Thiên tai lớn xảy ra trong năm, 05 năm.
 - + Xu thế thiên tai.
 - + Những thách thức và chỉ đạo, định hướng trong PCTT của Ban Chỉ đạo Quốc gia về PCTT.
- Thiên tai xảy ra tại địa phương:
 - + Các loại hình thiên tai xảy ra tại địa phương
 - + Các loại hình thiên tai điển hình tại địa phương
 - + Số lượng và loại hình thiên tai xảy ra tại địa phương trong năm, 05 năm.
 - + Thiên tai lớn xảy ra trong năm, 05 năm.
 - + Xu thế các loại hình thiên tai điển hình tại địa phương.
 - + Những thách thức và chỉ đạo, định hướng của Ban Chỉ huy PCTT&TKCN cấp trên.
- Thiệt hại thiên tai trong nước:
 - + Số liệu và phân tích, đánh giá về thiệt hại chung (Người, sản xuất kinh doanh, cơ sở hạ tầng,)
 - + Số liệu và phân tích, đánh giá về thiệt hại về NCT: Người, sinh kế, sức khỏe về thể chất, tinh thần.
- Thiệt hại thiên tai tại địa phương:
 - + Số liệu thiệt hại; phân tích, đánh giá các nguyên nhân về thiệt hại chung tại địa phương (Người, sản xuất kinh doanh, cơ sở hạ tầng,).

+ Số liệu thiệt hại; phân tích, đánh giá các nguyên nhân thiệt hại đối với NCT tại địa phương (Người, sinh kế, sức khoẻ về thể chất, tinh thần,...).

1.2. Chủ đề 2 – Hoạt động phòng ngừa, ứng phó và khắc phục hậu quả thiên tai trong nước và địa phương:

b. Hoạt động PCTT:

- Các hoạt động và kết quả đã đạt được trong năm trong triển khai các hoạt động phòng ngừa, ứng phó và khắc phục hậu quả thiên tai chung của địa phương và đối với NCT.

- Khó khăn, thách thức và phương hướng trong công tác PCTT những năm tiếp theo của địa phương, chú ý đến các nội dung về NCT.

1.3. Chủ đề 3 - Kiến thức, kỹ năng phòng chống, giảm nhẹ rủi ro thiên tai:

a. Hướng dẫn kỹ thuật, kỹ năng PCTT&TKCN:

- Chằng chống nhà cửa.

- Neo đậu tàu thuyền: Cách cột dây neo; cách bố trí tàu thuyền để tránh hư hỏng do va đập.

- Chuẩn bị nhu yếu phẩm tại gia đình hoặc mang theo đến nơi tránh trú an toàn (Trong trường hợp không có tại nơi sơ tán):

+ Nhu yếu phẩm cần thiết tại gia đình, đặc biệt nhu yếu phẩm cho NCT

+ Các loại thuốc chữa bệnh thông thường và thuốc dành cho NCT.

+ Đồ sơ cấp cứu cơ bản: Băng, gạc, thuốc khử trùng,...

- Hướng dẫn các biện pháp sơ cấp cứu (bao gồm trường hợp là NCT) với các tai nạn thường gặp:

+ Xử lý vết thương: Vết thương trầy xước, chảy máu nhẹ

+ Xử lý vết thương sâu, dài, chảy nhiều máu: Vết cắt sâu ở chi; vết cắt sâu, máu chảy ồ ạt; vết cắt sâu ở cổ; bong gân tổn thương dây chằng.

+ Cứu người đuối nước

+ Cấp cứu người hóc dị vật

+ Cách hồi sức tim phổi cho người bị ngạt thở.

- Sơ họa bản đồ rủi ro thiên tai cấp xã, phường:

+ Mục đích, ý nghĩa hoạt động đối cộng đồng và với NCT

+ Cách thức xây dựng/cung cấp thông tin để đưa nội dung NCT vào sơ họa bản đồ rủi ro thiên tai cấp xã, phường.

- Sơ họa bản đồ ứng phó thiên tai cấp xã, phường) với một số loại hình thiên tai điển hình tại địa phương:

+ Mục đích, ý nghĩa hoạt động đối cộng đồng và với NCT

+ Cách thức xây dựng/cung cấp thông tin để đưa nội dung NCT vào sơ họa bản đồ rủi ro thiên tai cấp xã, phường.

- Các hành động sớm cần triển khai thực hiện dựa trên các thông tin cảnh báo sớm từ các cơ quan chức năng và địa phương

- Cung cấp liên lạc khẩn cấp:

+ Danh sách các số điện thoại yêu cầu hỗ trợ khẩn cấp của cơ quan, cá nhân làm PCTT và TKCN tại địa phương (Văn phòng thường trực Ban chỉ huy PCTT&TKCN huyện, xã; Đội xung kích cấp xã/tổ xung kích cấp thôn; Trưởng thôn, ấp, bản;

+ Hướng dẫn cách liên lạc và sử dụng các ứng dụng mạng xã hội (Zalo, facebook,...) để cung cấp thông tin cần hỗ trợ (Ví dụ: Cộng đồng tạo nhóm Zalo để trao đổi, cung cấp thông tin).

- Những việc nên làm và không nên làm trong giai đoạn phòng ngừa, ứng phó và khắc phục hậu quả sau thiên tai đối với một số loại hình thiên tai điển hình tại địa phương. Đặc biệt chú ý hộ gia đình, cá nhân là NCT, NCT bị khuyết tật sống đơn thân.

2. Chuyên đề 2: Nâng cao nhận thức cộng đồng và quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng

2.1. Chủ đề 1 – Giới thiệu Đề án “Nâng cao nhận thức cộng đồng và Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng đến năm 2030” (Đề án 553)

- Giới thiệu chung, sự cần thiết phải có Đề án 553.

- Giới thiệu các nội dung của Đề án 553

- Các hoạt động trong Đề án 553 mà NCT có thể tham gia để đóng góp vào kết quả chung tại cộng đồng và hỗ trợ cho NCT trong PCTT, quản lý RRTT DVCD tại địa phương.

2.2. Chủ đề 2 - Quản lý RRTT DVCD

- Vai trò, mục đích, ý nghĩa của quản lý RRTT DVCD.

- Hướng dẫn các bước quản lý RRTT DVCD;

- Hướng dẫn đưa nội dung NCT vào trong các bước quản lý RRTT DVCD

- Giới thiệu các bước đánh giá RRTT DVCD và hướng dẫn cung cấp thông tin, dữ liệu và đưa nội dung NCT vào trong các bước đánh giá RRTT DVCD

- Hướng dẫn đưa nội dung NCT (trong báo đánh giá RRTT DVCD) vào kế hoạch thực hiện Đề án và Kế hoạch PCTT

- Quản lý RRTT DVCD trong xây dựng nông thôn mới:

+ Vai trò của quản lý RRTT DVCD đối với các hoạt động thực hiện Tiêu chí 3.2 “Đảm bảo yêu cầu chủ động về phòng chống thiên tai theo phương châm 4 tại chỗ” trong Chương trình Mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới.

+ Thông tin, dữ liệu về NCT trong hoạt động quản lý RRTT DVCD cần đưa vào kế hoạch xây dựng nông thôn mới hàng năm tại địa phương.

2.3. Chủ đề 3 - Khái niệm liên quan về quản lý RRTT DVCD

- Các khái niệm về PCTT và kiến thức về một số loại hình thiên tai:

+ Khái niệm: Thiên tai, công trình PCTT, phòng ngừa, ứng phó khẩn cấp, tái thiết, xây dựng lại tốt hơn, hành động sớm trên cơ sở cảnh báo sớm,...

+ Kiến thức về một số loại hình thiên tai điển hình tại địa phương: Khái niệm, nhận diện, sự hình thành, tác động đến dân sinh, kinh tế, xã hội của địa phương, đặc biệt đối với đối tượng DBTT.

- Khái niệm về quản lý RRTT DVCD: Rủi ro thiên tai, tình trạng dễ bị tổn thương, năng lực PCTT, đánh giá RRTT DVCD, kế hoạch thực hiện Đề án.

2.4. Chủ đề 4: Giới và hoà nhập đối tượng DBTT

- Các khái niệm về giới trong PCTT: Giới/giới tính, nhu cầu giới, vai trò giới, định kiến giới, bình đẳng giới, lồng ghép giới trong PCTT, bạo lực giới trên cơ sở giới trong PCTT.

- Các khái niệm về NCT và các vấn đề của NCT

- Vai trò của NCT trong quản lý RRTT DVCD

- Tiêu chuẩn, kỹ thuật đảm bảo tiếp cận cho NCT trong hoạt động PCTT, quản lý RRTT DVCD:

+ Tiếp cận các công trình PCTT, đặc biệt hoạt động sơ tán đến khu tránh trú an toàn thiên tai.

+ Tiếp cận thông tin trong cảnh báo sớm, tập huấn, truyền thông PCTT, quản lý RRTT DVCD.

+ Tiếp cận các dịch vụ xã hội trong PCTT (nước sạch, vệ sinh, cơ chế, chính sách,...).

+ Nội dung phòng chống bạo lực giới trên cơ sở giới trong PCTT.

2.5. Chủ đề 5: Giới thiệu mô hình xã, thôn điển hình về quản lý RRTT DVCD, phát triển sinh kế cho hộ người cao tuổi.

- Giới thiệu các mô hình xã, thôn điển hình về quản lý RRTT DVCD, tập trung vào các nội dung của NCT:

+ Mô hình đảm bảo sự tham gia hiệu quả và đáp ứng đúng nhu cầu của NCT như: An toàn, sức khỏe, tâm lý, sinh kế và tiếp cận các công trình, dịch vụ xã hội,...

+ Sự tham gia của NCT: Kết quả đạt được; Khó khăn, thuận lợi và các đề xuất, kiến nghị.

+ Hỗ trợ của chính quyền và cộng đồng đảm bảo sự tham gia chủ động của NCT trong xây dựng, triển khai và giám sát các hoạt động do NCT đề xuất nhằm đáp ứng đúng nhu cầu: Các văn bản quy định, hướng dẫn; các chỉ số giám sát, đánh giá; tập huấn, tuyên truyền nâng cao năng lực;...

- Bài học kinh nghiệm và khả năng nhân rộng của các mô hình phù hợp với điều kiện của địa phương:

+ Bài học kinh nghiệm: Phương thức nâng cao năng lực cho NCT để đảm bảo sự tham gia; các hoạt động tốt, tiêu biểu và các cá nhân NCT điển hình;....

+ Khả năng nhân rộng: Các điểm tốt, phù hợp với điều kiện của địa phương, đáp ứng nhu cầu chung hoặc đặc thù của NCT tại địa phương hoặc tại địa phương khác có đặc điểm tương đồng.

3. Chuyên đề 3: Các chính sách pháp luật trong PCTT về người cao tuổi

3.1. Chủ đề 1 – Các văn bản Luật:

- Giới thiệu nội dung chung và điểm mới về quyền và nghĩa vụ của Tổ chức, hộ gia đình và cá nhân trong PCTT được quy định trong: Luật PCTT, Luật sửa đổi bổ sung một số điều Luật PCTT, Luật đề điều.

- Giới thiệu các nội dung chung và nội dung liên quan đến PCTT quy định trong: Luật Người cao tuổi, Luật Bình đẳng giới và các chương trình, kế hoạch của Chính phủ, các Bộ, ngành liên quan đối với NCT trong PCTT.

3.2. Chủ đề 2: Một số quy định về chính sách hỗ trợ

Giới thiệu nội dung, giải thích và hướng dẫn áp dụng các quy định về:

+ Chính sách trợ giúp xã hội đối với đối tượng bảo trợ xã hội

+ Vận động, tiếp nhận, phân phối và sử dụng các nguồn đóng góp tự nguyện hỗ trợ khắc phục khó khăn do thiên tai, dịch bệnh, sự cố; hỗ trợ bệnh nhân mắc bệnh hiểm nghèo sự cố.

+ Cơ chế chính sách hỗ trợ sản xuất nông nghiệp để khôi phục sản xuất vùng bị thiệt hại do thiên tai, dịch bệnh.

4. Chuyên đề 4: Hướng dẫn tổ chức, thực hiện một số hoạt động cơ bản trong PCTT

4.1. Chủ đề 1 - Hướng dẫn ứng phó thiên tai cho hộ gia đình

a. Phương án ứng phó thiên tai cho hộ gia đình:

- Mục đích, ý nghĩa và nội dung phương án ứng phó thiên tai hộ gia đình.

- Các bước xây dựng phương án ứng phó thiên tai hộ gia đình có sự tham gia và thống nhất của các thành viên trong gia đình, đặc biệt đối với gia đình có thành viên là NCT.

- Hướng dẫn đưa thông tin, dữ liệu đánh giá RRTT DVCD tại cộng đồng và của hộ gia đình vào trong phương án ứng phó thiên tai hộ gia đình.

- Hướng dẫn xây dựng phương án ứng phó thiên tai hộ gia đình phù hợp với đặc điểm, điều kiện, hoàn cảnh của hộ gia đình; đồng thời liên kết với các nội dung hỗ trợ cộng đồng của phương án ứng phó thiên tai của địa phương, đảm bảo một số nội dung cơ bản và phân công thành viên cụ thể:

+ Hoạt động phòng ngừa, chuẩn bị sẵn sàng khi thiên tai xảy ra (Nhu yếu phẩm, chằng chống nhà cửa, kê cao đồ đạc,.....)

+ Địa điểm, thời gian và nhu yếu phẩm cần theo khi đi sơ tán theo yêu cầu của chính quyền và lực lượng PCTT địa phương.

+ Hoạt động khắc phục hậu quả sau thiên tai: Sản xuất, dọn dẹp nhà cửa, vệ sinh môi trường,....

b. Phương án ứng phó của địa phương đã phê duyệt:

- Giới thiệu nội dung phương án ứng phó thiên tai của địa phương đã phê duyệt.

- Xác định, làm rõ vai trò, trách nhiệm của hộ gia đình, cá nhân trong việc thực hiện các hoạt động ứng phó theo chỉ đạo, hướng dẫn của chính quyền, lực lượng PCTT địa phương.

4.2. Chủ đề 2 - Hướng dẫn thu thập, tổng hợp thiệt hại và nhu cầu khắc phục hậu quả sau thiên tai:

- Hướng dẫn thu thập thông tin, dữ liệu thiệt hại, nhu cầu sau thiên tai của hộ gia đình, cá nhân do thiên tai gây ra. Đặc biệt với các hộ, cá nhân là NCT đơn thân.

- Hướng dẫn cung cấp thông tin, dữ liệu cho cơ quan, cán bộ của địa phương chịu trách nhiệm thu thập, tổng hợp dữ liệu thiệt hại. Đặc biệt với các hộ, cá nhân là NCT đơn thân.

4.3. Chủ đề 3 - Hướng dẫn xử lý vệ sinh, môi trường sau thiên tai (Xử lý nước uống và nước sinh hoạt theo hướng dẫn của Cục y tế dự phòng)

- Nguyên nhân gây ra ô nhiễm môi trường sau thiên tai và các ảnh hưởng xấu đến cộng đồng và sức khoẻ người dân.

- Hướng dẫn các phương pháp xử lý vệ sinh môi trường tại gia đình và cộng đồng (Xử lý xác súc vật chết, rác thải; xử lý nước bị ô nhiễm,...)

4.4. Chủ đề 4 - Chia sẻ bài học kinh nghiệm; một số mô hình, hoạt động tốt, hiệu quả trong 03 giai đoạn PCTT.

- Giới thiệu mô hình, hoạt động tốt, hiệu quả của hộ gia đình, cá nhân trong PCTT

- Chia sẻ các kinh nghiệm để các hộ gia đình, cá nhân trong cộng đồng có thể học tập, làm theo.

- Xây dựng và thống nhất các hoạt động, thời gian với các hộ gia đình, cá nhân để áp dụng, thực hiện cho bản thân.

5. Chuyên đề 5: Thông tin truyền thông trong PCTT

5.1 Chủ đề 1 - Tài liệu truyền thông, bài học kinh nghiệm; một số mô hình, hoạt động tốt, hiệu quả trong tuyên truyền, truyền thông về PCTT.

a. Tài liệu truyền thông:

- Giới thiệu danh mục, nội dung các tài liệu truyền thông về PCTT được xây dựng của Ban Chỉ đạo Quốc gia về PCTT, các cơ quan, tổ chức làm về PCTT. Tài liệu truyền thông hỗ trợ cho mọi dạng khuyết tật và NCT.

- Cung cấp địa chỉ và hướng dẫn thu thập tài liệu, sử dụng tài liệu truyền thông. Đặc biệt là các phần mềm quản lý, truyền tải nội dung truyền thông.

b. Bài học kinh nghiệm; một số mô hình, hoạt động tốt, hiệu quả trong tuyên truyền, truyền thông về PCTT.

- Chia sẻ các kinh nghiệm, một số mô hình, hoạt động tốt, hiệu quả trong tuyên truyền, truyền thông về PCTT đối với NCT trên toàn quốc và tại địa phương.

- Thảo luận về khả năng áp dụng các mô hình tốt về truyền thông PCTT trong cộng đồng, NCT.

- Xây dựng và thống nhất các hoạt động, thời gian áp dụng.

6. Chuyên đề 6: Ứng dụng khoa học công nghệ, công nghệ thông tin, chuyển đổi số trong PCTT

6.1. Chủ đề 1 - Các khái niệm chung về công nghệ thông tin, chuyển đổi số trong PCTT

- Khái niệm chung về chuyển đổi số, chuyển đổi số trong PCTT.
- Một số ví dụ về hoạt động chuyển đổi số phục vụ PCTT tại cộng đồng
- Đánh giá về nội dung, khả năng sử dụng các ứng dụng chuyển đổi số phục vụ PCTT đối với NCT.
- Đề xuất một số nội dung, yêu cầu của NCT đối với các ứng dụng phục vụ PCTT đảm bảo tiếp cận thông tin với mọi dạng khuyết tật và NCT.

6.2. Chủ đề 2 - Giới thiệu, hướng dẫn sử dụng hệ thống giám sát thiên tai Việt Nam, các phần mềm, CSDL đã và đang ứng dụng trong PCTT

- Giới thiệu và hướng dẫn sử dụng Hệ thống giám sát thiên tai Việt Nam, CSDL với các chức năng hỗ trợ người dân trong PCTT.
- Đánh giá về nội dung, khả năng sử dụng đối với NCT.
- Đề xuất một số nội dung, yêu cầu đảm bảo tiếp cận thông tin với mọi dạng khuyết tật và NCT.

6.3 Chủ đề 3 - Giới thiệu một số hệ thống giám sát thiên tai cấp tỉnh và mô hình kết nối hệ thống, dữ liệu PCTT trong xây dựng thành phố thông minh, nông thôn mới thông minh tại Việt Nam

- Giới thiệu và hướng dẫn sử dụng Hệ thống giám sát thiên tai cấp tỉnh, phần mềm trong Trung tâm thành phố thông minh, nông thôn mới thông minh với các chức năng hỗ trợ người dân trong PCTT.
- Đánh giá về nội dung, khả năng sử dụng đối với NCT.
- Đề xuất một số nội dung, yêu cầu đảm bảo tiếp cận thông tin với mọi dạng khuyết tật và NCT.

II. DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Mục đích: Hỗ trợ giảng viên, tập huấn viên xây dựng nội dung, chương trình, giáo án trong các lớp tập huấn chuyên biệt cho học viên là NCT.
2. Danh mục tài liệu:

Chuyên đề	Danh mục tài liệu tham khảo	Địa chỉ truy cập khai thác tài liệu
Chuyên đề 1: Tổng quan về thiên tai và một số một số kiến thức, kỹ năng phòng chống, giảm nhẹ rủi ro thiên tai	<ul style="list-style-type: none"> - Tài liệu Hội nghị toàn quốc về công tác phòng, chống thiên tai và tìm kiếm cứu nạn các năm - Báo cáo tổng kết công tác PCTT&TKCN của Ban chỉ đạo quốc gia về PCTT - Thiên tai Việt Nam các năm - Phần II của tài liệu hướng dẫn - Luật NCT và các văn bản hướng dẫn thi hành luật - Tổng cục Thống kê: Chuyên khảo: “Người cao tuổi Việt Nam: Phân tích từ Điều tra biến động dân số và kế hoạch hóa gia đình năm 2021 - Tổng cục Thống kê: Dự báo dân số giai đoạn 2019-2069 	<div style="text-align: center;"> <p>(Quét mã để truy cập)</p> <p>https://phongchongthientai.mard.gov.vn/Pages/TaiLieuHoiNghiepPCTT.aspx</p> </div> <hr/> <div style="text-align: center;"> <p>(Quét mã để truy cập)</p> <p>http://chinhsach.dmptc.gov.vn:8045/tai-lieu-dao-tao-truyen-thong-pt37.html?lang=vi-VN</p> </div>
Chuyên đề 2: Nâng cao nhận thức cộng đồng và quản lý RRTT DVCD	<ul style="list-style-type: none"> - Tài liệu hướng dẫn Quản lý RRTT DVCD - Tài liệu hướng dẫn đánh giá RRTT DVCD - Bộ chỉ số giám sát đánh giá thực hiện Đề án nâng cao nhận thức cộng đồng và quản lý RRTT DVCD - Tài liệu hướng dẫn lồng ghép giới và hòa nhập đối tượng DBTT trong quản lý RRTT DVCD. - Tài liệu hướng dẫn lồng ghép giới và phòng chống bạo lực trên cơ sở giới vào kế hoạch PCTT các cấp - Các tài liệu của các cơ quan, tổ chức liên quan. 	<div style="text-align: center;"> <p>(Quét mã để truy cập)</p> <p>http://chinhsach.dmptc.gov.vn:8045/tai-lieu-dao-tao-truyen-thong-pt37.html?lang=vi-VN</p> </div>
Chuyên đề 3: Các chính sách	<ul style="list-style-type: none"> - Luật PCTT, Luật NCT và các văn bản hướng dẫn thi hành luật 	

Chuyên đề	Danh mục tài liệu tham khảo	Địa chỉ truy cập khai thác tài liệu
pháp luật trong PCTT về NCT	<ul style="list-style-type: none"> - Một số quy định về chính sách hỗ trợ trong PCTT 	 <p style="text-align: center;"><i>(Quét mã để truy cập)</i></p> <p>http://chinhhsach.dmptc.gov.vn:8045/van-ban-quy-pham-phap-luat-t37.html?lang=vi-VN</p>
Chuyên đề 4: Hướng dẫn tổ chức, thực hiện một số hoạt động cơ bản trong PCTT	<ul style="list-style-type: none"> - Hướng dẫn Tổ chức, hộ gia đình, cá nhân chuẩn bị nhân lực, vật tư, phương tiện, trang thiết bị, nhu yếu phẩm phục vụ hoạt động phòng chống thiên tai, năm 2016 - Tài liệu Hướng dẫn những điều cần biết cho cá nhân, hộ gia đình sinh sống trong vùng ngập lụt, 2021 - Tuyển tập các bài học kinh nghiệm, tác phẩm hay trong công tác phòng tránh và giảm nhẹ RRTT, năm 2018 - Sổ tay hướng dẫn giảng dạy và nâng cao nghiệp vụ cho giảng viên và tập huấn viên 	 <p style="text-align: center;"><i>(Quét mã để truy cập)</i></p> <p>http://chinhhsach.dmptc.gov.vn:8045/tai-lieu-dao-tao-truyen-thong-pt37.html?lang=vi-VN</p>
Chuyên đề 5: Thông tin truyền thông trong PCTT	<ul style="list-style-type: none"> - Sổ tay cung cấp kiến thức, kỹ năng PCTT hỗ trợ hoạt động tuyên truyền, truyền thông của hội NCT các cấp - Tập huấn phòng chống thiên tai cho cán bộ tuyên truyền các cấp. 	 <p style="text-align: center;"><i>(Quét mã để truy cập)</i></p> <p>http://chinhhsach.dmptc.gov.vn:8045/tai-lieu-dao-tao-truyen-thong-pt37.html?lang=vi-VN</p>

Chuyên đề	Danh mục tài liệu tham khảo	Địa chỉ truy cập khai thác tài liệu
<p>Chuyên đề 6: Ứng dụng khoa học công nghệ, công nghệ thông tin, chuyển đổi số trong PCTT</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Cẩm nang chuyển đổi số - Chuyển đổi số trong lĩnh vực quản lý Đề điều và Phòng, chống thiên tai - Các tài liệu liên quan khác. 	<div style="text-align: center;"> <p><i>(Quét mã để truy cập)</i></p> <p>https://chuyendoiso.vgasoft.vn/kien-thuc-ve-chuyen-doi-so/tat-ca</p> </div>

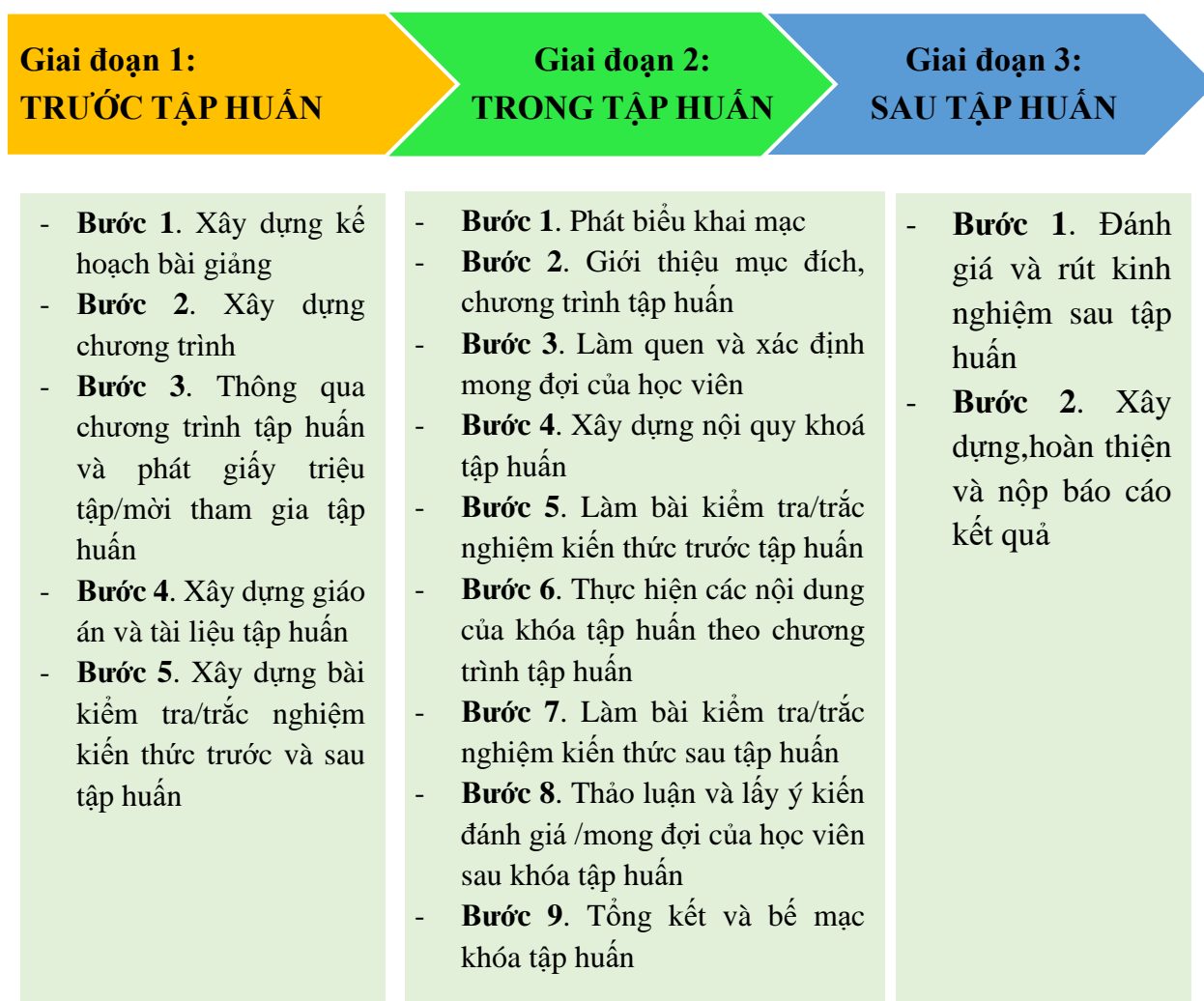
PHẦN 4

HƯỚNG DẪN XÂY DỰNG VÀ TỔ CHỨC TẬP HUẤN HÒA NHẬP NGƯỜI CAO TUỔI TRONG QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG

I. CÁC BƯỚC XÂY DỰNG VÀ TỔ CHỨC TẬP HUẤN

1. Các bước xây dựng, tổ chức tập huấn:

Tập huấn chuyên biệt cho người cao tuổi trong quản lý RRTT DVCD được thực hiện theo 3 giai đoạn:

Hình 1. Các bước xây dựng và tổ chức tập huấn NCT trong quản lý RRTT DVCD

2. Nguyên tắc:

- Đảm bảo sự tham gia của học viên là NCT thông qua việc xóa bỏ các rào cản.
- Cân đối tỷ lệ thành viên là nam giới, phụ nữ trên cơ sở kiến thức, kinh nghiệm, điều kiện (sức khỏe, thời gian,..).

- Nội dung tập huấn đáp ứng đúng nhu cầu của học viên thông qua hoạt động đánh giá năng lực và nhu cầu của học viên trước tập huấn.

- Phương pháp tập huấn, truyền thông phải phù hợp với mỗi nhóm đối tượng; nội dung đơn giản, dễ hiểu và đảm bảo tính tiếp cận của mọi nhóm đối tượng.

- Sau các khoá tập huấn cần phải có đánh giá về mức độ phù hợp của kiến thức và phương pháp để có các điều chỉnh hợp lý.

II. HƯỚNG DẪN CÁC BƯỚC XÂY DỰNG VÀ TỔ CHỨC TẬP HUẤN

A. GIAI ĐOẠN 1. TRƯỚC TẬP HUẤN

1. Bước 1. Xây dựng kế hoạch bài giảng

1.1. Khái niệm:

Kế hoạch bài giảng là một bản chi tiết các công việc cần làm để hướng dẫn một lớp tập huấn, giúp giảng viên, tập huấn viên tổ chức công việc của mình một cách chủ động, hiệu quả.

1.2. Tầm quan trọng của việc xây dựng kế hoạch bài giảng:

- Giúp giảng viên/tập huấn viên thực hiện buổi tập huấn hiệu quả (Đạt mục tiêu bài học; đảm bảo tiến độ...).

- Là tài liệu giúp giảng viên/tập huấn viên xem xét, điều chỉnh lại bài giảng của mình.

- Thể hiện sự kết nối hợp lý giữa các bài giảng về nội dung, phương pháp tập huấn.

1.3. Các nội dung chuẩn bị lập kế hoạch bài giảng:

- Xác định mục tiêu tập huấn

- Xác định nhu cầu tập huấn

- Xác định nội dung tập huấn

- Xác định phương pháp tập huấn

- Phương tiện, dụng cụ hỗ trợ tập huấn

Ví dụ về Kế hoạch bài giảng:

Thời gian	Nội dung	Phương pháp	Dụng cụ	Người phụ trách
Ngày thứ nhất: (Ngày/tháng/năm)				
07:30 - 08:00	Đón tiếp và đăng ký đại biểu			Ban tổ chức
08:00 - 08:15	Phát biểu khai mạc			Ban tổ chức
08:15 - 09:15	Giới thiệu học viên, tập huấn viên và xác định mong đợi học viên	Thuyết trình, trò chơi vận động ngắn ----- - Học viên (HV) tự giới thiệu thông tin về bản thân (Họ tên; vị trí công tác; đơn vị công tác; Sở thích và điều không thích) - HV viết mong đợi vào giấy màu và dán vào giấy A0	Chuẩn bị: - Cắt 30 tờ giấy màu hình cánh hoa để HV viết mong đợi - 01 giấy A0	Giảng viên /tập huấn viên + Ban tổ chức
	Xây dựng nội quy lớp học	- HV bầu lớp trưởng lớp phó, nhóm trưởng cho từng nhóm - Thống nhất nội quy lớp học (viết lên giấy A0)	Chuẩn bị giấy A0	
	Giới thiệu mục tiêu/ Chương trình tập huấn trong 03 ngày	Thuyết trình	Bài trình bày	
09:15 - 09:30	Bài kiểm tra đầu vào	Học viên làm việc độc lập	Chuẩn bị: - Bài kiểm tra/trắc nghiệm (Số lượng photo bằng số	Giảng viên

Thời gian	Nội dung	Phương pháp	Dụng cụ	Người phụ trách
			lượng HV tham gia lớp tập huấn)	/tập huấn viên + Ban tổ chức
09:30 - 10:30	Bài 1: Sự cần thiết về lồng ghép nội dung người cao tuổi vào quá trình quản lý RRTTDVCD	Thuyết trình và thảo luận nhóm lớn ----- - Tập huấn viên trình bày các nội dung - Đặt câu hỏi và đề nghị học viên phát biểu trả lời (Có thể chỉ định theo nhóm)	Bài trình bày	Giảng viên /tập huấn viên
10:00 - 10:15	<i>Nghỉ giải lao</i>			
10:15 - 11:00	Bài 2: Khái niệm, thuật ngữ về Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng, Giới, hoà nhập đối tượng dễ bị tổn thương	Thuyết trình/Thảo luận nhóm nhỏ/Bài tập ----- <i>1. Khái niệm:</i> - Giảng viên/Tập huấn viên hướng dẫn làm bài tập nhóm nhỏ: - HV thảo luận ghép tên khái niệm + nội dung khái niệm và viết ví dụ. - HV trình bày đáp án và đưa ra ví dụ cụ thể theo câu hỏi của Giảng viên/tập huấn viên. - Giảng viên/tập huấn viên đưa ra đáp án và giải thích sâu nghĩa của từng khái niệm. <i>2. Nhận diện thông tin, dữ liệu:</i>	Chuẩn bị: - Bài trình bày các khái niệm - Bộ bài tập về khái niệm (in một mặt) gồm: Tên khái niệm, nội dung khái niệm (Mỗi nhóm 01 bộ bài tập). - Bộ bài tập về nhận diện liệu (In một mặt), gồm 25-30 thông tin về rủi ro thiên tai, tình	Giảng viên /tập huấn viên

Thời gian	Nội dung	Phương pháp	Dụng cụ	Người phụ trách
		<ul style="list-style-type: none"> - Giảng viên/Tập huấn viên cung cấp các nhóm bộ thông tin, dữ liệu về: Rủi ro thiên tai, tình trạng DBTT, năng lực PCTT. - HV kẻ bảng trên giấy A0 và dán thông tin tương ứng với cột về rủi ro thiên tai, tình trạng DBTT, năng lực PCTT - Giảng viên/Tập huấn viên sửa bài cho từng nhóm. 	<ul style="list-style-type: none"> - trang DBTT, năng lực PCTT. - Kéo, giấy A0, băng dính/hồ dán, thước kẻ, bút lông đầu 	
11:00 - 11:30	Bài 3: Các bước quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng	Thuyết trình/thảo luận nhóm/Bài tập ----- <ul style="list-style-type: none"> - Giảng viên/tập huấn viên phát bộ bài tập gồm các bước quản lý RRTT DVCĐ; yêu cầu và hướng dẫn các nhóm sắp xếp các bước cho phù hợp - HV thảo luận, lựa chọn và trình bày các bước quản lý RRTT DVCĐ. - Giảng viên/Tập huấn viên sửa bài tập và thuyết trình các bước quản lý RRTT DVCĐ - Bài tập nhóm ghép thẻ màu thông tin các bước quản lý RRTT DVCĐ 	Chuẩn bị: <ul style="list-style-type: none"> - Bài trình bày các bước quản lý RRTT DVCĐ - Bộ bài tập in sẵn các bước quản lý RRTT DVCĐ (Mỗi nhóm 01 bộ bài tập) 	Giảng viên /tập huấn viên
11:30 - 13:30	<i>Nghỉ trưa</i>			
13:30 – 14:15	Bài 3: Đánh giá rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng: Khái niệm	Thuyết trình/thảo luận lớn	Bài trình bày	Giảng viên

Thời gian	Nội dung	Phương pháp	Dụng cụ	Người phụ trách
	và các bước đánh giá RRTT DVCD	----- Giảng viên/Tập huấn viên trình bày nội dung, đặt câu hỏi và giải đáp câu trả lời của HV. <i>Lưu ý: Giảng viên/tập huấn viên yêu cầu các HV lấy ví dụ thực tế tại địa phương để minh họa nội dung câu trả lời.</i>		/tập huấn viên
14:15 – 15:15	Bài 4. Đưa nội dung NCT, NKT vào trong các bước quản lý RRTT DVCD, đánh giá RRTT DVCD	Thuyết trình/thảo luận nhóm nhỏ - Giảng viên/tập huấn viên yêu cầu các HV đưa nội dung NCT, NKT vào trong từng bước quản lý RRTT DVCD, đánh giá RRTT DVCD - HV thảo luận, viết đáp án trên giấy A0 và trình bày kết quả - Giảng viên/tập huấn viên chữa bài và trình bày đáp án	- Bài trình bày - Giấy A0, bút dạ lông, thước kẻ.	Giảng viên /tập huấn viên
15:15 – 15:30	<i>Nghỉ giải lao</i>			
15:30 – 17:15	Bài 5. Công cụ đánh giá RRTT DVCD: Lịch sản xuất kinh doanh	Thảo luận nhóm nhỏ/thuyết trình ----- - Giảng viên/tập huấn viên trình bày nội dung công cụ và các bước thực hiện công cụ - Giảng viên/tập huấn viên yêu cầu HV thực hành và lấy thông tin thực tế tại địa phương	- Bài trình bày - Giấy A0, bút dạ lông, thước kẻ.	Giảng viên /tập huấn viên

Thời gian	Nội dung	Phương pháp	Dụng cụ	Người phụ trách
		<ul style="list-style-type: none"> - HV thảo luận, viết đáp án trên giấy A0 và trình bày kết quả - Giảng viên/tập huấn viên chữa bài 		
17:15 – 17:30	Tổng hợp kiến thức trong ngày và đánh giá kết quả ngày tập huấn	<p>Thuyết trình, thảo luận nhóm lớn</p> <p>-----</p> <ul style="list-style-type: none"> - Giảng viên, tập huấn viên tổng kết các nội dung tập huấn và hướng dẫn HV đánh giá cá nhân về kết quả ngày tập huấn - Học viên viết đánh giá và đề xuất trên giấy màu và dán lên Bảng chung của các lớp 	<ul style="list-style-type: none"> - Giấy A0 - Giấy nhỏ các màu 	Giảng viên /tập huấn viên + Ban tổ chức

1.4. Các bước xây dựng:

Kế hoạch bài giảng được thực hiện theo các bước, bắt đầu từ việc xác định nhu cầu tập huấn. Giảng viên, tập huấn viên trong quá trình xây dựng kế hoạch bài giảng có thể điều chỉnh linh hoạt (nếu cần)

Hình 2. Chu trình xây dựng kế hoạch bài giảng

1.4.1. Xác định nhu cầu tập huấn

a. Khái niệm: Nhu cầu tập huấn là những điều mà người học cần phải học để hoàn thành nhiệm vụ của mình.

b. Lợi ích:

Việc xác định nhu cầu tập huấn sẽ giúp:

- Xây dựng chương trình tập huấn (với các nội dung, phương pháp đào tạo,...) phù hợp cũng như các yêu cầu khác về hậu cần

- Học viên sẽ cảm thấy thỏa mãn vì được đáp ứng những mong đợi trước mắt và tránh được buồn chán vì phải học những điều đã biết hoặc không cần thiết.

c. Các bước xác định nhu cầu tập huấn

Muốn biết được nhu cầu tập huấn thì phải biết được công việc hay nhiệm vụ của học viên là gì và bản thân họ đang có những kiến thức và kỹ năng nào rồi. Dưới đây là các bước chi tiết cần làm để có thể biết được nhu cầu tập huấn của học viên đặc biệt là học viên là NCT.

Bước 1: Phân tích học viên và khả năng hiện tại của họ

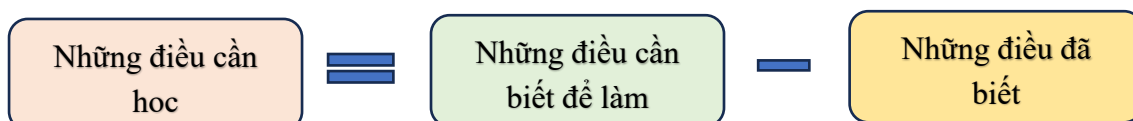
- Học viên là ai ? Có những đặc điểm gì liên quan đến cách học tập và tiếp nhận kiến thức mới (nam, nữ, độ tuổi, trình độ học vấn, chuyên môn, khả năng tiếp cận nơi tập huấn, khả năng tiếp cận thông tin theo cách trình bày thông thường,...)

- Đã có kiến thức, thái độ, kỹ năng nào liên quan đến công việc mà họ thực hiện.

STT	Họ và tên	Cơ quan	Giới tính	Độ tuổi	Trình độ học vấn	Khả năng tiếp cận nơi tập huấn	Khả năng tiếp cận thông tin theo cách thông thường	Đã được tập huấn gì về quản lý RRTT DVCD

Bước 2. Xác định nhu cầu tập huấn

Xác định nhu cầu tập huấn của học viên: Nhu cầu tập huấn là những gì học viên cần biết để làm trừ đi những gì học viên đã biết

Tập huấn không phải là dạy tất cả những gì học viên cần biết để làm mà chỉ tập trung vào những gì mà học viên chưa biết

Cần lưu ý bối cảnh một lớp tập huấn có thể học viên này biết nội dung này rồi và học viên khác biết nội dung kia rồi nên cần xem xét phương pháp tập huấn phù hợp trong khi xây dựng chương trình để có thể huy động sự tham gia của cả 02 bên

Lưu ý:

Xác định nhu cầu tập huấn là bước rất quan trọng. Nếu xác định đúng nhu cầu thì sẽ giúp cho việc xác định mục tiêu, nội dung và phương pháp tập huấn phù hợp với học viên. Từ đó, học viên cảm thấy lớp tập huấn có tính thực tiễn cao và có thể áp dụng vào công việc.

1.4.2. Xác định mục tiêu tập huấn

a. Khái niệm: Mục tiêu tập huấn là những điều mà học viên có khả năng làm được vào cuối khóa học. Đó là kết quả chúng ta mong đợi từ học viên

- Có 3 loại mục tiêu tập huấn chính:

- + Mục tiêu về kiến thức
- + Mục tiêu về thái độ
- + Mục tiêu về kỹ năng thực hành (bao gồm: giao tiếp và phương pháp chân tay)
- Xác định mục tiêu tập huấn rất quan trọng vì sẽ giúp cho giảng viên, tập huấn viên:

- + Chọn được nội dung và phương pháp phù hợp
- + Có cơ sở đánh giá kết quả tập huấn vào cuối khóa

b. Cách mô tả mục tiêu tập huấn:

- Những động từ nên sử dụng khi viết mục tiêu:

- + Về kiến thức: Nói, mô tả, liệt kê,...
- + Về thái độ: Đồng ý, tán thành,...
- + Về kỹ năng: Thực hành, vẽ, thao tác,...

Ví dụ: Cuối khóa học 3 ngày, 70% học viên có khả năng:

- o *Về kiến thức: Nói được lợi ích khi tham gia vào các hoạt động quản lý RRTT DVCD*
- o *Về thái độ: Đồng ý rằng việc NCT tham gia vào lập kế hoạch PCTT là cần thiết*
- o *Về kỹ năng: Thực hành, sử dụng được các công cụ đánh giá RRTT DVCD*

Để có một mục tiêu rõ ràng, cần mô tả mục tiêu tập huấn theo 4 yếu tố sau:

- Ai sẽ đạt được kết quả này
- Đó là KẾT QUẢ (Kiến thức, thái độ, kỹ năng) gì?
- Có kết quả này trong thời gian tập huấn là BAO LÂU?
- Mức độ đạt được kết quả này là BAO NHIÊU?

1.4.3. Nội dung tập huấn

a. Khái niệm: Nội dung tập huấn là những điều cụ thể học viên cần học dựa vào nhu cầu tập huấn để làm được công việc của họ

- Nếu tập huấn không đầy đủ nội dung thì học viên sẽ không làm được
- Nếu tập huấn thừa nội dung thì sẽ lãng phí và dễ làm học viên chán nản

b. Cách chọn nội dung tập huấn:

Bước 1: Liệt kê tất cả các nội dung liên quan tới công việc mà học viên phải làm

Bước 2: Chọn những nội dung tập huấn cần thiết cho công việc của học viên theo 3 cấp độ: CẦN, NÊN, CÓ THỂ. Tùy theo sự cần thiết đối với học viên, nguồn lực hiện có (về thời gian và tài chính) để lựa chọn nội dung cần, nên hoặc có thể tập huấn hoặc không cũng được:

- Nội dung CẦN: Nếu không học thì không hiểu và làm được việc của mình
- Nội dung NÊN: Nếu được học thì sẽ làm công việc của mình tốt hơn
- Nội dung CÓ THỂ: Nếu được học thì sẽ làm việc một cách hứng thú hơn

Bước 3: Sắp xếp các nội dung đã chọn theo một trình tự hợp lý từ đơn giản đến phức tạp, từ dễ đến khó, từ cũ đến mới, từ ít đến nhiều.

Việc sắp xếp các nội dung cần dựa theo nguyên tắc học tập trong đó chú trọng:

- Học viên cần được biết vì sao họ phải học những điều này
- Học viên cần được học những khái niệm cơ bản, những định nghĩa chung nhất trước khi học những chi tiết phức tạp hơn
- Học viên cần được thực hành thì mới có kỹ năng

1.4.4. Phương pháp tập huấn

a. Khái niệm: Phương pháp tập huấn là cách mà giảng viên, tập huấn viên giúp cho người học học được nội dung tập huấn.

Tại các lớp tập huấn hòa nhập đối tượng dễ bị tổn thương, phương pháp tập huấn bao gồm toàn bộ quá trình hoạt động xảy ra trong lớp học, qua đó người học (NCT, NKT) sẽ xây dựng những kiến thức và hình thành các thái độ, kỹ năng của họ.

b. Các phương pháp tập huấn chủ động:

Có nhiều phương pháp tập huấn chủ động. Tùy theo mục tiêu tập huấn, các giảng viên, tập huấn viên sẽ lựa chọn phương pháp phù hợp. Dưới đây là một số phương pháp tập huấn mà giảng viên, tập huấn viên có thể vận dụng một cách linh hoạt, đúng lúc, đúng chỗ các phương pháp dạy học khác nhau, phù hợp với nội dung và đối tượng, nhằm đáp ứng mục tiêu bài học đề ra.

Nếu bạn muốn tập huấn về KIẾN THỨC	<ul style="list-style-type: none">- Thuyết trình- Động não- Thảo luận nhóm lớn- Thảo luận nhóm nhỏ
Nếu bạn muốn tập huấn về	<ul style="list-style-type: none">- Đóng vai

THÁI ĐỘ	<ul style="list-style-type: none"> - Nghiên cứu tình huống - Thảo luận nhóm nhỏ dựa vào kịch
Nếu bạn muốn tập huấn về KỸ NĂNG GIAO TIẾP	<ul style="list-style-type: none"> - Đóng vai - Kịch - Làm thật
Nếu bạn muốn tập huấn về KỸ NĂNG THỰC HÀNH	<ul style="list-style-type: none"> - Thao diễn - Bài tập cá nhân hay cho nhóm - Diễn tập - Làm thật

c. Các yếu tố cần cân nhắc khi lựa chọn phương pháp:

Khi lựa chọn một phương pháp tập huấn, ngoài việc cân nhắc phương pháp lựa chọn có phù hợp với mục tiêu tập huấn không, dùng để dạy kiến thức, thái độ, kỹ năng thực hành thì giảng viên, tập huấn viên cần cân nhắc thêm các yếu tố sau:

- Phương pháp có đòi hỏi những hiểu biết và kinh nghiệm thực hành vượt quá sức của học viên không.
- Phương pháp này cần bao nhiêu thời gian ? Có đủ thời gian để làm không.
- Phương pháp này có đòi hỏi phải có chỗ đủ rộng để làm các hoạt động không.
- Phương pháp này có phù hợp với số học viên của lớp không, đặc biệt lưu ý nếu học viên là NCT khuyết tật về nhìn, nghe nói.
- Có đủ dụng cụ để thực hiện phương pháp này không.
- Có đòi hỏi người dạy phải có kỹ năng đặc biệt nào không.

1.4.5. Dụng cụ trực quan

a. Khái niệm: Dụng cụ trực quan là những vật liệu mà người học có thể nhìn thấy, nghe thấy hoặc vừa nghe, vừa nhìn trong lớp tập huấn

- Các dụng cụ trực quan phổ biến sử dụng trong các lớp tập huấn hòa nhập gồm: Bảng đen/mica; Giấy khổ lớn; Thẻ màu; Tranh ảnh; Vật mẫu/Mô hình; Máy chiếu
- Sử dụng dụng cụ trực quan khi tập huấn có giá trị hỗ trợ người dạy qua việc:
 - + Giúp học viên hiểu rõ vấn đề hơn
 - + Giúp buổi học lôi cuốn hấp dẫn hơn
 - + Giúp học viên tham gia vào quá trình tập huấn dễ dàng hơn

b. Các nguyên tắc sử dụng dụng cụ trực quan:

- Giấy khổ lớn (A0):

- + Viết/vẽ trước ở nhà để tiết kiệm thời gian ở lớp
- + Chữ đủ to để ở xa (khoảng 3m) có thể nhìn thấy
- + Không nên có quá nhiều chữ. Chỉ viết ý chính thay vì viết cả câu
- + Mỗi tờ giấy chỉ nên trình bày 1 vấn đề

Lưu ý: khi viết nội dung nên giấy cần dùng đầu lớn của bút lông dầu để viết

- Thẻ màu:

- + Viết trước ở nhà để tiết kiệm thời gian
- + Viết ý chính thay vì viết cả câu lên thẻ
- + Viết rõ ràng và viết chữ cỡ lớn để người ở xa (khoảng 3m) có thể nhìn thấy
- + Dùng thẻ cùng màu/ cùng kích cỡ cho cùng 1 chủ đề
- + Không viết tắt cả bằng chữ IN vì như vậy sẽ rất khó đọc
- + Sử dụng thẻ có kích cỡ, hình dạng, màu sắc khác nhau để tổng hợp các kết quả thảo luận nhóm một cách sáng tạo hơn

- Tranh ảnh:

Tranh ảnh phải được lựa chọn cẩn thận trước khi đem ra sử dụng để đảm bảo:

- + Tranh đủ lớn, đủ rõ để học viên có thể xem
- + Hình ảnh phải có tính thực tế mà phù hợp địa phương

- Vật mẫu/mô hình:

- + Sử dụng vật mẫu/Mô hình phù hợp với chủ đề bài học
- + Kích cỡ đủ lớn để học viên dễ quan sát
- + Nếu có ý định sử dụng vật mẫu, mô hình để học viên làm theo, cần sử dụng vật liệu đơn giản, dễ tìm tại địa phương để học viên có thể hình dung và làm theo

- Bảng đen/bảng mica:

- + Nên đặt ở chỗ thuận sáng, vừa tầm nhìn
- + Không nên tốn nhiều thì giờ để viết bảng. Chỉ ghi những ý chính
- + Đối với các hình vẽ phức tạp thì nên vẽ trước trên giấy và dán lên
- + Chữ đủ lớn để mọi người có thể nhìn thấy

- Máy chiếu: Dùng phần mềm powerpoint và máy chiếu có ưu điểm là trình bày được các sơ đồ, hình ảnh, video hoặc chữ một cách sinh động và có màu sắc. Tuy nhiên,

cần tuân thủ các nguyên tắc nêu ta tại Bảng 2. Các tiêu chuẩn của một bài trình bày hiệu quả

Lưu ý: Đối với người khuyết tật về nhìn nên cử người hỗ trợ để có thể mô tả các nội dung trên mọi hình thức trực quan

2. Bước 2. Xây dựng chương trình (Nội dung, địa điểm, thời gian tổ chức tập huấn):

2.1. Chương trình tập huấn

Chương trình tập huấn bao gồm:

- Mục tiêu của khóa tập huấn.
- Đối tượng tham gia (Thành phần tham gia).
- Thời gian dự kiến: Bao nhiêu ngày.
- Địa điểm tổ chức tập huấn.
- Các nội dung chính cần tập huấn.
- Thời gian cần thiết cho từng nội dung.

Ví dụ cho 01 chương trình tập huấn như sau:

CHƯƠNG TRÌNH TẬP HUẤN GIẢNG VIÊN NGUỒN

VỀ LÒNG GHÉP NỘI DUNG HÒA NHẬP NGƯỜI CAO TUỔI VÀO QUÁ TRÌNH QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG

1. Mục tiêu:

Nâng cao năng lực, phát triển nguồn đội ngũ giảng viên, tập huấn viên nguồn để đào tạo về Quản lý - Đánh giá rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng có lồng ghép nội dung người cao tuổi

2. Thời gian: 03 ngày (từ ngày 10 -12/10/2023)

3. Địa điểm: Đà Nẵng

4. Thành phần tham gia khóa tập huấn - tối đa 25 học viên:

- Đại diện của Ban Chỉ huy Phòng chống thiên tai và Tìm kiếm cứu nạn tỉnh.
- Hội người cao tuổi tỉnh
- Hội Chữ thập đỏ tỉnh
- Hội Phụ nữ tỉnh

5. Nội dung, chương trình

Thời gian	Nội dung	Người phụ trách
Ngày thứ nhất: 10/10/2023		
07:30 - 08:00	Đón tiếp và đăng ký đại biểu	Ban tổ chức
08:00 - 08:15	Phát biểu khai mạc	Ban tổ chức
08:15 - 09:15	- Giới thiệu học viên, tập huấn viên - Xây dựng nội quy lớp học và xác định mong đợi học viên - Giới thiệu mục tiêu/ Chương trình tập huấn trong 3 ngày	Giảng viên+ Ban tổ chức
09:15 - 09:30	Bài kiểm tra đầu vào	
09:30 - 10:00	Sự cần thiết về lòng ghép nội dung người cao tuổi vào quá trình quản lý RRTDVCĐ	Giảng viên
10:00 - 10:15	Giải lao	Tất cả các đại biểu
10:15 - 11:00	Khái niệm, thuật ngữ về Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng, Giới, hoà nhập đối tượng dễ bị tổn thương	Giảng viên
11:00 - 11:30	Các bước quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng	Giảng viên
11:30 - 13:30	Nghỉ trưa	

2.2. Lựa chọn địa điểm:

- Địa điểm tập huấn góp phần tạo nên sự thành công của khóa tập huấn. Nếu lựa chọn địa điểm không phù hợp sẽ ảnh hưởng đến quá trình học tập.
- Địa điểm tập huấn phải thuận lợi, phù hợp điều kiện di chuyển của NCT và đảm bảo các điều kiện tiếp cận về lối đi, vệ sinh.
- Địa điểm gần cơ quan sẽ khó đảm bảo được số lượng học viên.
- Tiếng ồn, ánh sáng không đảm bảo, bàn ghế không phù hợp đều là những yếu tố làm ảnh hưởng đến chất lượng tập huấn.

(Tham khảo một số lưu ý khi chuẩn bị hậu cần để đảm bảo khả năng tiếp cận tại Phụ lục 2)

3. Bước 3. Phê duyệt chương trình tập huấn:

- Dự thảo giấy mời kèm Phụ lục chương trình tập huấn và danh sách đại biểu mời tham dự
- Trình cấp có thẩm quyền phê duyệt và ban hành Giấy mời, mời các cơ quan, đơn vị, tổ chức, cá nhân có liên quan.

4. Bước 4. Xây dựng giáo án và tài liệu tập huấn:

4.1. Xây dựng giáo án

a. Khái niệm về giáo án: Giáo án là bảng mô tả chi tiết các bước mà giảng viên, tập huấn viên sẽ tiến hành tại lớp để hoàn thành một tiết học hay một bài học. Ngoài ra, giáo án cũng mô tả công việc của người học trong từng bước theo nguyên tắc “người học là trung tâm”

Về hình thức, giáo án khác với kế hoạch tập huấn ở chỗ nó mô tả trình tự và các hoạt động diễn ra trong lớp một cách chi tiết

b. Lợi ích của giáo án: Giáo án giúp giảng viên, tập huấn viên nắm được các bước thực hiện để hoàn thành một tiết học, theo dõi quá trình tập huấn và đảm bảo việc tập huấn theo quy trình học tập dựa vào kinh nghiệm

c. Thành phần của một giáo án

Một giáo án thường có các thành phần sau:

- Tên bài học/chủ đề
- Mục tiêu bài học
- Tài liệu và dụng cụ hỗ trợ
- Các bước tiến hành:
- + Giới thiệu tên và mục tiêu bài học

- + Các bước thực hiện bài học
- + Đúc kết bài học

(Tham khảo Mẫu giáo án bài giảng tại **Phụ lục 4**)

4.2. Chuẩn bị tài liệu tập huấn:

- Xây dựng tài liệu tập huấn bao gồm các công việc chuẩn bị chi tiết nội dung các bài giảng, các bài tập và các hoạt động khác để đạt được mục tiêu của khóa đào tạo.

- Tài liệu tập huấn bao gồm:

+ Tài liệu phát tay cho học viên

+ Tài liệu cho giảng viên

+ Tài liệu bổ sung khác (nếu có)

- Các tài liệu phát tay giúp người học dễ dàng hơn trong học tập. Cần chuẩn bị và sắp xếp tài liệu sao cho dễ theo dõi. Chú ý là mỗi đối tượng học viên có những yêu cầu khác nhau. Giảng viên, tập huấn viên không nhất thiết phải đưa tất cả mọi thứ vào tài liệu tập huấn. Thông thường nên có phần phụ lục với một danh mục các tài liệu tham khảo/đọc thêm.

- Lưu ý trong thiết kế tài liệu tập huấn, việc giảng viên phải chuyển tải các nội dung từ các tài liệu hay giáo trình sang các trang trình chiếu (Slides) trên Power Point là yêu cầu tối thiểu. Để đảm bảo tính thống nhất, điều quan trọng là công việc chuyển tải này cần tuân thủ những quy tắc chung.

Bảng 2. Các tiêu chuẩn của một bài trình bày hiệu quả

NỘI DUNG	TIÊU CHUẨN
Giảm thiểu số lượng Slides	Để có thông điệp rõ ràng và duy trì sự quan tâm của học viên, nên chuẩn bị bài trình bày với số lượng các slide tối thiểu.
Sử dụng tinh tế và nhất quán nền các Slide	Chọn mẫu nền hay chủ đề nền các Slides cuốn hút và nhất quán nhưng không quá bắt mắt. Không sử dụng hình nền hay thiết kế nền gây ảnh hưởng tới thông điệp.
Sử dụng sự tương phản cao giữa màu nền và màu chữ	Sử dụng các chủ đề tự nhiên tạo ra sự tương phản giữa màu nền nhẹ với chữ màu tối, hay màu nền tối với chữ màu sáng.

<p>Sử dụng phông chữ chuẩn để có thể đọc được từ xa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Các phông chữ có chân khó đọc trên màn hình - Các phông chữ không có chân rõ hơn - TOÀN CHỮ IN HOA SẼ KHÓ ĐỌC - <i>Chữ in nghiêng khó đọc trên màn hình</i> - Phông chữ thường hoặc chữ in đậm rõ hơn - <u>Chữ gạch dưới hiển thị các liên kết</u> - Thay vào đó, sử dụng chữ màu để nhấn mạnh
<p>Nội dung câu chữ đơn giản</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Không sử dụng quá nhiều màu - Không sử dụng <i>quá nhiều</i> phông <u>và</u> mẫu - Quy tắc 6 x 7 + Không quá 06 dòng cho 01 slide + Không quá 7 từ cho 01 dòng
<p>Đánh số và dấu đầu dòng phù hợp</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Đánh số được sử dụng cho các bảng liệt kê các trình tự. <ul style="list-style-type: none"> • Dấu dòng để hiển thị danh mục với các nội dung không có ưu tiên, trình tự, thứ bậc,
<p>Sử dụng bảng biểu đơn giản giúp chuyển tải thông điệp</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Bảng/biểu đồ/ đồ thị cần dễ hiểu - Sử dụng đủ chữ để tạo các yếu tố đủ chú thích biểu đồ và đồ thị
<p>Sử dụng hình ảnh phù hợp</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Sử dụng ảnh rõ nét có mật độ dpi (mật độ chấm trong 01 inch) dưới 72. - Cần nhắc sử dụng hình bóng, đường viền hay các nền khác để dễ nhìn hơn..
<p>Sử dụng âm thanh và hiệu ứng ảnh động phù hợp</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Âm thanh và hiệu ứng ảnh động có thể ảnh hưởng sự tập trung của học viên cũng như dòng chảy thông tin - Chỉ sử dụng âm thanh và hiệu ứng ảnh động khi cần thiết
<p>Kiểm tra chính tả /ngữ pháp và trình chiếu thử</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Luôn luôn kiểm tra chính tả và ngữ pháp khi chuẩn bị xong bài thuyết trình. - Trình chiếu thử trước các slide để đảm bảo đáp ứng các tiêu chuẩn nêu trên và sự trôi chảy về kỹ thuật.

5. Bước 5. Xây dựng bài kiểm tra/trắc nghiệm kiến thức trước và sau tập huấn:

Bài kiểm tra/trắc nghiệm kiến thức trước và sau tập huấn nhằm mục tiêu tự đánh giá những khả năng hiện tại của người học, xem với những gì đang biết, đang làm, cần phải học thêm, tìm hiểu thêm, đồng thời đánh giá được sự thay đổi về nhận thức, kiến thức của học viên trước và sau tập huấn

Nội dung bài kiểm tra/trắc nghiệm được xây dựng trên nguyên tắc bao phủ toàn bộ các nội dung chuyên đề của khóa tập huấn và có sự thống nhất giữa bài kiểm tra đầu vào và đầu ra

B. GIAI ĐOẠN 2: TRONG TẬP HUẤN

1. Bước 1. Phát biểu khai mạc

a. Nội dung phần khai mạc tập huấn:

- Nội dung tuyên bố lý do tổ chức khoá tập huấn
- Giới thiệu đại biểu tham dự buổi khai mạc khoá tập huấn:
 - + Lãnh đạo, đại diện cơ quan, đơn vị tổ chức, phối hợp tổ chức khoá tập huấn.
 - + Tổ chức hỗ trợ (chuyên gia, kinh phí,...) để tổ chức khoá tập huấn (nếu có).
 - + Khách mời tham dự lễ khai giảng khoá tập huấn (Nếu có).
 - + Các cơ quan, tổ chức cử cán bộ tham gia khoá tập huấn.

b. Nội dung bài phát biểu khai mạc.

- Cơ sở, căn cứ thực hiện
- Sự cần thiết tổ chức khóa tập huấn: Những kết quả đã được, những khó khăn thách thức và giải pháp cần thực hiện
- Mục đích của khóa tập huấn.
- Yêu cầu đối với học viên tham gia tập huấn
- Mong muốn về kết quả của khóa tập huấn.

2. Bước 2. Giới thiệu mục đích, chương trình tập huấn

a. Mục đích: Đảm bảo sự tham gia hiệu quả của các học viên trong khóa tập huấn thông qua tiếp nhận, giải đáp và thống nhất nội dung chương trình, nội quy khóa tập huấn

b. Thời điểm: Thực hiện sau phiên khai mạc

c. Phương pháp: Ban tổ chức trình bày (phát biểu, chiếu bài trình bày bằng Power Point) và lấy ý kiến thống nhất từ học viên.

d. Nội dung thống nhất:

- Chương trình tập huấn: Ban tổ chức trình bày mục đích, chương trình của khóa tập huấn; tiếp nhận, giải đáp các ý kiến học viên (nếu có) và thống nhất chương trình, nội dung khóa tập huấn với các học viên.

- Nội quy khoá tập huấn: Ban tổ chức trình bày và thống nhất nội quy/quy ước với học viên trong thời gian tập huấn nhằm đảm bảo khoá tập huấn thành công (v/d: Đến tập huấn đúng giờ; không nói chuyện, hút thuốc trong lớp tập huấn; không sử dụng điện thoại hoặc làm việc riêng trong lớp tập huấn; tập trung và hăng hái phát biểu;...)

3. Bước 3. Làm quen và xác định mong đợi học viên

a. Mục đích: Làm quen, giới thiệu về bản thân giúp học viên, tập huấn viên làm quen, hiểu và xây dựng mối quan hệ ban đầu trong khóa tập huấn; đồng thời thu thập mong đợi của các học viên về khóa tập huấn.

b. Thời điểm: Thực hiện sau hoạt động thống nhất chương trình, nội quy khoá tập huấn.

c. Phương pháp cơ bản:

- Phương pháp truyền thống:

+ Các thành viên tự giới thiệu về bản thân (Tên, tuổi, chức danh, đơn vị công tác, chia sẻ sở thích...)

+ Tập huấn viên viết các yêu cầu, mong đợi của học viên lên từng tấm thẻ màu và dán lên bảng.

+ Tập huấn viên tổng hợp và giải đáp các mong đợi của học viên trong khoá tập huấn. Những mong đợi nào phù hợp với nội dung khoá tập huấn? nội dung nào sẽ gửi Ban tổ chức xem xét, tổ chức khoá tập huấn tiếp theo/lồng ghép nội dung vào khoá tập huấn khác liên quan.

- Phương pháp giới thiệu theo cặp đôi:

+ Tập huấn viên chuẩn bị các phiếu nhỏ trong đó ghi số hoặc ký tự, mỗi ký tự hoặc số được viết lên 02 phiếu, sao cho đủ số phiếu bằng số học viên rồi phát cho các học viên. Hai học viên có số/ký tự giống nhau thì ghép thành cặp đôi giới thiệu.

+ Hai học viên (đã ghép đôi) sẽ giới thiệu về nhau trước lớp và dán mong đợi của nhau lên bảng; hoạt động tiếp tục như thế lần lượt cho tới khi từng cặp ghép tiếp theo.

+ Tập huấn viên tổng hợp và giải đáp các mong đợi của học viên trong khoá tập huấn. Những mong đợi nào phù hợp với nội dung khoá tập huấn? nội dung nào sẽ gửi Ban tổ chức xem xét, tổ chức khoá tập huấn tiếp theo/lồng ghép nội dung vào khoá tập huấn khác liên quan.

4. Bước 4. Xây dựng nội quy lớp tập huấn

a. Mục đích: Đảm bảo sự tham gia hiệu quả của các học viên và thành công của lớp tập huấn.

b. Thời điểm: Thực hiện sau hoạt động làm quen và giới thiệu tập huấn viên, học viên.

c. Phương pháp cơ bản:

Hoạt động thường được thực hiện thông qua thảo luận nhóm lớn:

- Tập huấn viên nêu mục đích và đưa ra câu hỏi các hoạt động nên/không nên trong lớp tập huấn.

- Học viên chủ động đưa ra các hoạt động nên/không nên trong lớp tập huấn.

- Tập huấn viên viết lên giấy A0 và thống nhất từng hoạt động với các học viên.

- Treo bảng nội quy lớp tập huấn tại vị trí dễ quan sát và thường nhắc nhở học viên tuân theo quy định đã thống nhất.

Một số nội quy có thể sử dụng tại lớp tập huấn:

- Điện thoại ở chế độ im lặng - rời khỏi phòng nếu cần nghe điện thoại!
- Tắt máy tính - rời khỏi phòng nếu cần làm việc bằng máy tính!
- Giơ tay để phát biểu
- Đúng giờ!

5. Bước 5. Làm bài kiểm tra/trắc nghiệm kiến thức trước tập huấn

- Bài kiểm tra trắc nghiệm trước tập huấn sẽ hỗ trợ Tập huấn viên xác định nội dung tập huấn nào cần tập trung nhiều thời gian hoặc lựa chọn, điều chỉnh phương pháp tập huấn để giúp học viên bổ sung, củng cố kiến thức dễ dàng và đầy đủ.

- Một số lưu ý về bài kiểm tra trắc nghiệm trước tập huấn:

+ Nội dung câu hỏi phải bám sát nội dung khoá tập huấn. Ưu tiên các câu hỏi vận dụng thực tế với công tác PCTT tại địa phương.

+ Tập huấn viên cần nói rõ với học viên về mục đích, cách thức làm bài kiểm tra trắc nghiệm trước tập huấn.

+ Đảm bảo các học viên trả lời hết các câu hỏi trắc nghiệm. Đối với các câu hỏi có nội dung học viên chưa biết, chưa được tập huấn thì học viên vẫn trả lời trên cơ sở

kinh nghiệm của bản thân.

+ Không nên công bố kết quả bài kiểm tra trắc nghiệm trước tập huấn.

(Tham khảo Mẫu bài kiểm tra trắc nghiệm kiến thức trước và sau tập huấn tại Phụ lục 5)

6. Bước 6. Thực hiện các nội dung của khóa tập huấn theo chương trình:

- Bước này sẽ tập trung vào sự tương tác giữa giảng viên, tập huấn viên với các học viên và khả năng giảng viên sử dụng tất cả những gì đã được chuẩn bị để thực hiện chương trình đào tạo theo cách tốt nhất có thể.

- Nguyên tắc: đảm bảo bám sát nội dung chương trình và kế hoạch bài giảng đã chuẩn bị. Tuy nhiên trong quá trình tập huấn cần có sự bàn bạc, thống nhất giữa giảng viên, tập huấn viên và đơn vị tổ chức để có những điều chỉnh cho phù hợp với hoàn cảnh tình hình thực tế và yêu cầu của học viên.

- Một số lưu ý cho giảng viên, tập huấn viên về thực hiện các nội dung tập huấn theo chương trình

QUÁ TRÌNH	MỘT SỐ LƯU Ý
Hiểu biết của học viên	Quan sát những dấu hiệu cử chỉ, sự tham gia trong các cuộc thảo luận và ánh mắt của học viên. Hướng sự quan tâm của anh/chị tới học viên đó nếu cần hoặc thay đổi phương pháp hỗ trợ.
Truyền đạt nội dung	<ul style="list-style-type: none">- Theo tiến độ thời gian đã lên kế hoạch.- <u>Theo sát kế hoạch bài giảng</u>- Kiểm tra nhận thức của học viên thông qua sự tham gia và đặt câu hỏi- <u>Chú ý đến môi trường lớp học và sẵn sàng thay đổi phương pháp, trạng thái và nhịp độ nếu các nội dung truyền đạt không có tác dụng.</u>
Hướng dẫn các hoạt động	<ul style="list-style-type: none">- Chuẩn bị trước mọi hoạt động; kiểm tra phòng học, các phương tiện và học cụ.- Kiểm tra hiểu biết của học viên về nhiệm vụ của họ thông qua hỏi họ đã biết rõ những gì cần làm.
Mục tiêu đào tạo	<ul style="list-style-type: none">- Luôn ý thức được các công việc bạn đang làm và tại sao phải thực hiện các công việc đó.- Sau mỗi buổi học, kiểm tra xem có đạt mục tiêu hay không.

QUÁ TRÌNH	MỘT SỐ LƯU Ý
Sự tham gia của học viên	<ul style="list-style-type: none"> - Đặt câu hỏi và khuyến khích học viên đặt câu hỏi. - Không phán xét bất cứ ý tưởng hay ý kiến nào của học viên. - Thay đổi hoạt động hoặc phương pháp giảng bài trong trường hợp thấy học viên mệt mỏi và ít tập trung.
Các công cụ và kỹ thuật đào tạo	<ul style="list-style-type: none"> - Luôn kiểm tra và chuẩn bị các thiết bị kỹ thuật trước ngày học, sau khi ăn trưa và trong thời gian nghỉ giữa giờ. - Sắp xếp lại bố trí lớp, nếu cần.
Kết luận	<u>Luôn có kết luận đối với chủ đề đã giảng</u> trước khi chuyển sang chủ đề tiếp theo. Phải thực hiện tốt việc này, ngay cả khi bị áp lực về thời gian, nếu không sẽ phí thời gian đã sử dụng.

- Ngoài việc bám sát các nội dung chương trình và kế hoạch bài giảng đã chuẩn bị, trong các lớp tập huấn hòa nhập cho đối tượng là NCT, giảng viên, tập huấn viên cần đặc biệt lưu tâm tới đặc điểm, nguyên tắc trong giao tiếp và làm việc với NCT
(Tham khảo Một số vấn đề cần lưu ý khi giao tiếp và làm việc với NCT tại **Phụ lục 6**)

7. Bước 7. Làm bài kiểm tra/trắc nghiệm kiến thức sau tập huấn

- Bài kiểm tra trắc nghiệm kết thúc khoá tập huấn (đánh giá cuối khóa) nhằm đánh giá sự thay đổi về nhận thức của học viên sau tập huấn. Từ đó có thể đề xuất, kiến nghị nội dung, phương pháp tập huấn cho các khóa tập huấn tiếp theo.

- Một số lưu ý về bài kiểm tra trắc nghiệm kết thúc khoá tập huấn:

+ Đảm bảo nội dung bộ câu hỏi trắc nghiệm kết thúc khoá tập huấn phải tương tự bộ câu hỏi trắc nghiệm trước khoá tập huấn .

+ Tập huấn viên cần nhắc lại mục đích, cách thức làm bài kiểm tra trắc nghiệm kết thúc khoá tập huấn.

+ Đảm bảo các học viên trả lời hết các câu hỏi trắc nghiệm.

+ Nên công bố sơ bộ kết quả bài kiểm tra trắc nghiệm kết thúc khoá tập huấn.

8. Bước 8. Thảo luận và lấy ý kiến đánh giá /mong đợi của học viên sau khóa tập huấn

- Thảo luận và lấy ý kiến đánh giá /mong đợi của học viên sau khóa tập huấn nhằm thu thập trực tiếp các thông tin phản hồi từ học viên ngay sau khóa tập huấn về nội dung chương trình, giảng viên, công tác tổ chức và các đề xuất cải tiến để giúp Ban tổ chức và giảng viên có những điều chỉnh phù hợp cho các khóa tiếp theo.

- Tùy thuộc vào mục đích đánh giá, có thể sử dụng một hoặc một số phương pháp đánh giá. Về cơ bản, có ba phương pháp phổ biến được sử dụng:

+ Quan sát: Quan sát và phân tích sự tiến bộ về mặt kiến thức, kỹ năng và sự thay đổi về hành vi của học viên so với trước khóa tập huấn.

+ Phỏng vấn: Gặp học viên để thu thập các thông tin sâu về việc hoàn thành mục tiêu và các kết quả khác do khóa tập huấn đề ra.

+ Bảng hỏi: Yêu cầu học viên trực tiếp điền vào bảng hỏi đã được thiết kế trước để thu thập các phản hồi về việc hoàn thành mục tiêu và các kết quả khác do khóa tập huấn đề ra. Đây là công cụ phổ biến nhất để đánh giá khóa đào tạo ngay sau khi hoàn thành.

(Tham khảo Mẫu Phiếu đánh giá sau khóa tập huấn tại Phụ lục 7)

9. Bước 9. Tổng kết và bế mạc khóa tập huấn

a. Nội dung bế mạc khóa tập huấn:

- Lời cảm ơn đến các cơ quan, tổ chức hỗ trợ khóa tập huấn; Tập huấn viên, học viên đã tham gia khóa tập huấn.

- Đánh giá sơ bộ kết quả tập huấn (Số học viên đạt kết quả cao, đạt kết quả theo yêu cầu, sự thay đổi về kiến thức, kỹ năng, thái độ của học viên trong quá trình tập huấn)

- Mong muốn của Ban tổ chức/chính quyền về việc phát huy kiến thức đã được tập huấn trong công việc cụ thể của các học viên.

b. Trao chứng nhận cho học viên (nếu có)

C. GIAI ĐOẠN 3: SAU TẬP HUẤN

1. Bước 1: Đánh giá và rút kinh nghiệm sau tập huấn

- Đánh giá và rút kinh nghiệm sau tập huấn nhằm:

+ Xem chương trình tập huấn có đạt được các mục tiêu đã đề ra không.

+ Đánh giá xem chương trình tập huấn có được thực hiện đầy đủ các nội dung đào tạo, phương pháp, thời gian, học viên, và những yếu tố khác hay không.

+ Đánh giá xem các học viên có tiếp thu được các kiến thức và kỹ năng như đã giới thiệu hay không.

+ Đánh giá xem các kiến thức và kỹ năng thu được từ khóa tập huấn có được áp dụng vào thực tiễn công việc hay không.

+ Xác định điểm mạnh và điểm yếu của khóa tập huấn cũng như công tác tổ chức, sắp xếp bố trí, thực hiện và quản lý.

+Tìm ra các giải pháp cải tiến.

- Tùy thuộc vào mục đích đánh giá, có thể sử dụng một hoặc một số hình thức đánh giá như tổ chức họp đánh giá, rút kinh nghiệm, phát phiếu đánh giá được thiết kế sẵn,...

2. Bước 2. Xây dựng, hoàn thiện và nộp báo cáo kết quả khóa tập huấn

a. Mục đích: Đánh giá tính hiệu quả của hoạt động đào tạo, tập huấn, đồng thời cung cấp thông tin để đưa ra các giải pháp, điều chỉnh cách thức đào tạo và cải thiện chất lượng đào tạo, tập huấn

b. Nội dung báo cáo:

Mặc dù được thiết kế theo yêu cầu của cơ quan quản lý khóa đào tạo, một báo cáo đánh giá kết quả khóa tập huấn gồm những nội dung cơ bản sau:

Thông tin chung	<ul style="list-style-type: none">- Tại sao khóa tập huấn đó được tổ chức.- Thời gian và địa điểm của khóa tập huấn.- Số lượng, thành phần học viên tham gia khóa tập huấn- Giảng viên, ban tổ chức- Chương trình tập huấn
Mục đích	Mục đích của khóa tập huấn.
Đánh giá các nội dung thực hiện	Đánh giá mang tính phân tích khóa tập huấn trên cơ sở các nội dung chuyên đề tập huấn, các kiến thức được giới thiệu, các kỹ năng được thực hành và các phương pháp đào tạo, tập huấn.
Đánh giá kết quả lớp tập huấn	Đánh giá kết quả lớp tập huấn trên cơ sở các ý kiến phản hồi của học viên và những quan sát của giảng viên trong toàn bộ quá trình tập huấn về sự tham gia của học viên, sự thay đổi về kiến thức, kỹ năng, thái độ của học viên và công tác tổ chức.
Đề xuất kiến nghị	Đề xuất để cải tiến công tác tổ chức khóa tập huấn (về địa điểm, thời gian, phương pháp, trang thiết bị và cơ sở vật chất, và các yêu cầu khác của học viên).

(Tham khảo mẫu Báo cáo đánh giá kết quả khóa tập huấn tại **Phụ lục 8**)

PHẦN 5

CÁC PHỤ LỤC

Phụ lục 1: Bảng kiểm các việc cần làm (dành cho ban tổ chức)

Phụ lục 2: Một số lưu ý khi chuẩn bị hậu cần để đảm bảo khả năng tiếp cận

Phụ lục 3: Bảng kiểm các việc cần làm (dành cho giảng viên, tập huấn viên)

Phụ lục 4: Mẫu giáo án tập huấn

Phụ lục 5: Mẫu bài kiểm tra trắc nghiệm kiến thức trước và sau tập huấn

Phụ lục 6: Một số vấn đề cần lưu ý khi giao tiếp và làm việc với người cao tuổi

Phụ lục 7: Phiếu đánh giá khóa tập huấn

Phụ lục 8: Mẫu Báo cáo đánh giá kết quả khóa tập huấn

PHỤ LỤC 1
BẢNG KIỂM CÁC VIỆC CẦN LÀM
(DÀNH CHO BAN TỔ CHỨC)

TRƯỚC TẬP HUẤN

- Lên kế hoạch tập huấn, liên hệ địa phương thông nhất thời gian tổ chức
- Lựa chọn địa điểm họp
- Chuẩn bị và phát hành giấy mời
- Lập danh sách học viên tham dự với các thông tin cơ bản: Tên, tuổi, giới tính, đơn vị công tác; Dạng tật

Lưu ý: Với những lớp tập huấn về đánh giá RRTT DVCD, Ban tổ chức cần thu thập thêm thông tin của NCT, NCT là NKT về: Học vấn (đi học hay không); Khu vực sinh sống (tổ dân phố, ở khu vực dễ bị ảnh hưởng bởi thiên tai hay không); Điều kiện sống...

- Xác nhận học viên có thể tham gia khóa tập huấn
- Gửi danh sách học viên cho giảng viên, tập huấn viên
- Chuẩn bị văn phòng phẩm, thiết bị âm thanh ánh sáng, máy chiếu, các tài liệu phát tay và dụng cụ hỗ trợ cần thiết cho lớp tập huấn
- Kiểm tra địa điểm họp trước 1 ngày để sẵn sàng tập huấn (địa điểm dễ tiếp cận, dễ đi lại cho NCT, NCT là NKT như có đường dốc cho người đi xe lăn, có tay vịn), nếu không có thì cần có người hỗ trợ
- Sắp xếp, bố trí phòng họp
- Mời phiên dịch ngôn ngữ ký hiệu, nếu cần

TRONG TẬP HUẤN

- Tổ chức khai mạc
- Giới thiệu mục đích, chương trình tập huấn
- Thông báo các hỗ trợ hậu cần (nếu có): chỗ ăn ở cho học viên (trong trường hợp có lưu trú), xe đưa đón (nếu ở xa nơi tập huấn)
- Hỗ trợ giảng viên, tập huấn viên trong quá trình tập huấn đảm bảo không xảy ra sự cố, có phương án dự phòng khi mất điện
- Phát phiếu đánh giá nhanh hàng ngày để điều chỉnh và bổ sung ngay khi có thể hoặc Phiếu đánh giá khóa học sau khi kết thúc khóa tập huấn

SAU TẬP HUẤN

- Thu dọn những thứ còn lại sau tập huấn
- Đảm bảo chi trả đầy đủ theo chế độ cho học viên.

Lưu ý:

- Văn phòng phẩm cần thiết như: Giấy (A4, A0); Bút, bút đánh dấu, bút dạ màu; Thẻ nhớ và thẻ màu; ghim; Kéo và băng dính; Bấm ghim và kẹp giấy (được chuẩn bị phù hợp với nội dung và phương pháp tập huấn).

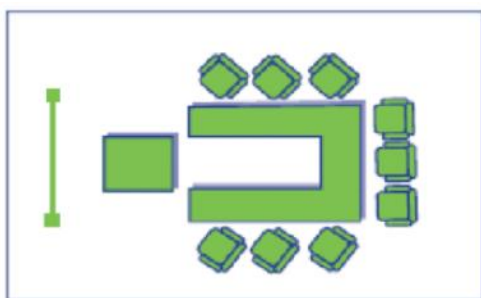
- Sơ đồ bố trí phòng sẽ phụ thuộc vào số lượng phòng, bàn ghế có sẵn và diện tích của các phòng trên thực tế.

Ba cách bố trí phòng dưới đây bảo đảm rằng các phần lý thuyết và tương tác của khóa tập huấn có thể được tiến hành một cách thuận lợi:

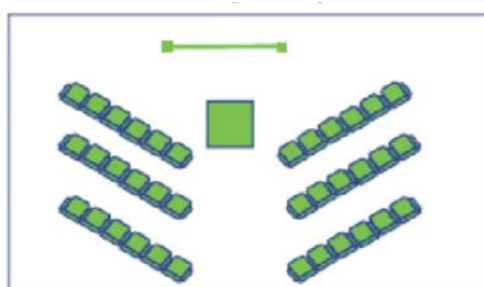
+ Kiểu chữ U: có cấu hình mở và học viên quay mặt vào trong. Thích hợp cho các cuộc họp hội thảo và thảo luận nhóm. Bằng cách này học viên sẽ tập trung hoàn toàn vào giảng viên, tập huấn viên. Học viên có thể tương tác với nhau và với giảng viên. Kiểu bố trí này có thể được thiết lập trong một không gian hạn chế.

+ Sắp xếp hình xương cá: Đó là các hàng hai, ba hoặc bốn hàng, nhưng hơi quay mặt về phía giữa lớp học. Bằng cách này, học viên sẽ tập trung hoàn toàn vào giáo viên hoặc các học sinh ở phía trước lớp học và có thể tham gia thảo luận trong lớp một cách dễ dàng.

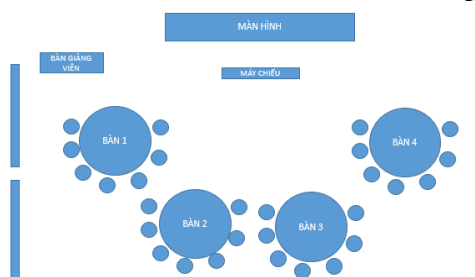
+ Kiểu bàn tròn (bán tiệc): một bàn tròn được chia cho 6 đến 9 người tham gia, tùy thuộc vào đường kính của bàn. Kiểu bố trí này đòi hỏi không gian rộng, số ghế ngồi bị giảm

Kiểu chữ "U"

Kiểu xương cá

Kiểu bàn tròn (bán tiệc)

PHỤ LỤC 2

MỘT SỐ LƯU Ý KHI CHUẨN BỊ HẬU CẦN ĐỂ ĐẢM BẢO KHẢ NĂNG TIẾP CẬN

1. Đối với người gặp khó khăn về đi lại (NCT, NCT là người khuyết tật vận động)

- Lựa chọn địa điểm họp dễ tiếp cận như có đường dốc cho người đi xe lăn, có tay vịn hoặc bố trí người hỗ trợ NCT, NCT là NKT vận động vào phòng họp

- Chuẩn bị sẵn sàng bàn ghế phù hợp với các dạng khuyết tật (đặc biệt với người ngồi xe lăn).

- Bố trí chỗ ngồi dễ di chuyển nhất trong phòng họp

2. Đối với người gặp khó khăn về nhìn:

- Chuẩn bị người hỗ trợ khi cần thiết

- Viết cỡ chữ lớn trên các bài trình bày (cho các đối tượng mắt kém)

3. Đối với người gặp khó khăn về giao tiếp và hiểu thông tin

- Chuẩn bị hình minh họa cỡ lớn và dụng cụ trực quan có ý nghĩa rõ ràng để minh họa cho câu hỏi

- Mời người thân của NCT là NKT đi họp để hỗ trợ hoặc đại diện cho những người gặp khó khăn về giao tiếp hoặc không thể đến tham gia cuộc họp

- Mời phiên dịch ngôn ngữ ký hiệu (nếu NCT là người khuyết tật về nghe nói hiểu được ngôn ngữ ký hiệu)

PHỤ LỤC 3
BẢNG KIỂM CÁC VIỆC CẦN LÀM
(DÀNH CHO GIẢNG VIÊN, TẬP HUẤN VIÊN)

TRƯỚC TẬP HUẤN

- Xây dựng chương trình tập huấn
- Xây dựng kế hoạch bài giảng dành cho tập huấn viên
- Xác định trợ giảng, cán bộ hỗ trợ kỹ thuật (nếu cần) và đưa ra định hướng, hướng dẫn
- Xây dựng giáo án chi tiết
- Chuẩn bị tài liệu tập huấn (Tài liệu phát tay cho học viên, tài liệu cho giảng viên và tài liệu bổ sung khác nếu có)
- Xây dựng bài kiểm tra/trắc nghiệm kiến thức trước và sau tập huấn
- Kiểm tra địa điểm trước 1 ngày cùng Ban tổ chức để sẵn sàng tập huấn (nếu có)

TRONG TẬP HUẤN

- Đến địa điểm trước 45 phút để đảm bảo mọi thứ đã sẵn sàng, chẳng hạn như máy tính, máy chiếu, bảng, tài liệu, internet, vv....
- Làm quen và giới thiệu của học viên, giảng viên
- Xác định mong đợi học viên về khóa tập huấn
- Làm rõ mục tiêu tập huấn và phương pháp tổ chức
- Thống nhất nội quy lớp tập huấn
- Làm bài kiểm tra/trắc nghiệm kiến thức trước tập huấn
- Hướng dẫn tập huấn và giảng dạy: bám sát thời gian và kế hoạch bài giảng
- Phổ biến tài liệu phát tay và tài liệu tập huấn cho học viên
- Tiến hành tóm tắt nội dung bài học 15-30 phút hàng ngày cùng các học viên vào đầu/cuối mỗi ngày tập huấn
- Tiến hành báo cáo tóm tắt 30 phút hàng ngày với ban tổ chức vào cuối mỗi ngày tập huấn
- Làm bài kiểm tra/trắc nghiệm kiến thức sau tập huấn
- Thảo luận và lấy ý kiến đánh giá /mong đợi của học viên sau khóa tập huấn

SAU TẬP HUẤN

- Tiến hành đánh giá và rút kinh nghiệm sau tập huấn
- Xây dựng, hoàn thiện và nộp báo cáo kết quả khóa tập huấn

PHỤ LỤC 4

MẪU GIÁO ÁN TẬP HUẤN

CHỦ ĐỀ 1: CÁC KHÁI NIỆM CƠ BẢN VỀ QUẢN LÝ RRTT DVCD

1. Mục tiêu: Học viên:

- Nói được các khái niệm cơ bản trong quản lý RRTT DVCD bao gồm: Đối tượng dễ bị tổn thương, rủi ro thiên tai, năng lực, tình trạng dễ bị tổn thương, quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng, biến đổi khí hậu
- Giải thích được mối liên hệ giữa năng lực, tình trạng dễ bị tổn thương và rủi ro thiên tai; mối liên hệ giữa quản lý RRTT DVCD và biến đổi khí hậu

2. Thời gian: 45’

3. Dụng cụ/tài liệu:giấy, bút, bài tập in sẵn A4 (tên nội dung và khái niệm), file đáp án, máy tính, máy chiếu, màn hình chiếu.

4. Bước thực hiện:

1. GV: Giới thiệu nội dung chính và mục tiêu của bài học
2. GV nói với HV: *Bây giờ chúng ta sẽ làm bài tập nhóm nhỏ về các khái niệm này. Mỗi nhóm sẽ bốc thăm một vài khái niệm để trả lời sau đó sẽ thống nhất cách hiểu với cả lớp.*
3. Chia lớp thành 3 nhóm, mời đại diện mỗi nhóm lên bốc thăm khái niệm

Thăm 1:

- Đối tượng dễ bị tổn thương trong thiên tai
- Rủi ro thiên tai
- Cấp độ rủi ro thiên tai

Thăm 2:

- Thiên tai
- Biến đổi khí hậu
- Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng (QLRRTT DVCD)

Thăm 3:

- Năng lực trong phòng chống thiên tai
 - Tình trạng dễ bị tổn thương
4. Phát tên khái niệm (dựa theo thăm đã chọn) và Bộ giải nghĩa khái niệm cho các nhóm. GV yêu cầu các nhóm thảo luận 15 phút để:
- (a) Ghép nghĩa các khái niệm với nội dung
 - (b) Gạch chân các từ quan trọng cần nhớ đối với nội dung của mỗi khái niệm. Lưu ý: có thể giải thích thêm về từ khóa được gạch chân (nếu có người tham gia là người khiếm thị)
 - (c) Cho ví dụ minh họa thực tế ở địa phương về các khái niệm (trừ khái niệm cấp độ rủi ro thiên tai).
5. GV: Cho ví dụ minh họa để học viên hình dung rõ cách làm trước khi thảo luận nhóm.
- Ví dụ: Khái niệm thiên tai
- *Thiên tai: là một hiện tượng tự nhiên bất thường có thể gây thiệt hại về người, tài sản, môi trường, điều kiện sống và hoạt động kinh tế- xã hội.*
- Ví dụ về các loại hình thiên tai thường hay gặp ở địa phương: lụt và bão*
6. Mời lần lượt đại diện mỗi nhóm trình bày, các nhóm còn lại góp ý
7. Đúc kết bài học
- Lưu ý: nhấn mạnh các từ khóa của mỗi khái niệm, giải thích từ đồng nghĩa với khái niệm năng lực, tình trạng dễ bị tổn thương để học viên biết và dễ hiểu khái niệm.
- Có thể bổ sung thêm slide hình ảnh hoặc video minh họa cho các khái niệm như thiên tai, cấp độ RRTT, năng lực PCTT, tình trạng dễ bị tổn thương
8. Hỏi lần lượt:
- *Mối liên hệ giữa năng lực, tình trạng dễ bị tổn thương và rủi ro thiên tai là gì?*
 - *Mối liên hệ giữa quản lý RRTT DVCD và biến đổi khí hậu là gì?*
- Lắng ý kiến HV
9. Đúc kết bài học (xem chi tiết tại....)

BÀI HỌC: CÁC KHÁI NIỆM CƠ BẢN VỀ QUẢN LÝ RRTT DVCĐ VÀ BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU

1. Rủi ro thiên tai

Rủi ro thiên tai là **thiệt hại** mà thiên tai **có thể gây ra** về người, tài sản, môi trường, điều kiện sống và hoạt động kinh tế- xã hội.

Ví dụ: Rủi ro thiên tai do bão gây ra có thể là nhà cửa bị tốc mái hoặc sập đổ; người dân bị thiệt mạng hoặc bị thương.

2. Cấp độ rủi ro thiên tai

- Cấp độ rủi ro thiên tai là sự **phân định mức độ thiệt hại** mà **thiên tai có thể gây ra** về người, tài sản, môi trường, điều kiện sống và hoạt động kinh tế- xã hội.
- Cấp độ rủi ro thiên tai **được xác định cho từng loại thiên tai** và được **công bố cùng nội dung bản tin dự báo, cảnh báo về thiên tai làm cơ sở cho việc phân công, phân cấp trách nhiệm và phối hợp trong ứng phó với thiên tai**. Cấp độ rủi ro thiên tai được phân tối đa thành **5 cấp** và được gắn với một màu đặc trưng theo mức độ tăng dần của rủi ro thiên tai:
 - ***Cấp 1*** màu xanh dương nhạt dự báo rủi ro nhỏ
 - ***Cấp 2*** màu vàng nhạt dự báo rủi ro trung bình
 - ***Cấp 3*** màu da cam dự báo rủi ro lớn
 - ***Cấp 4*** màu đỏ dự báo rủi ro rất lớn
 - ***Cấp 5*** màu tím dự báo thảm họa

3. Năng lực PCTT (điểm mạnh)

Năng lực phòng, chống thiên tai là tổng hợp tất cả **các nguồn lực sẵn có** trong cộng đồng (con người, cơ sở vật chất, tài chính) có thể được sử dụng **để giảm nhẹ rủi ro** thiên tai.

Ví dụ: Thôn có nhiều nhà kiên cố để tránh bão; Kế hoạch PCTT do Ban chỉ huy PCTT&TKCN và người dân cùng xây dựng; người dân trong thôn đoàn kết, giúp đỡ lẫn nhau khi có thiên tai xảy ra; người dân có nhiều kinh nghiệm PCTT.

4. Tình trạng dễ bị tổn thương (điểm yếu)

Tình trạng dễ bị tổn thương là **những đặc điểm và hoàn cảnh** của một cộng đồng **làm** cho **cộng đồng** đó **dễ bị thiệt hại** bởi thiên tai.

Ví dụ: Đường có nhiều ổ gà gây khó khăn cho người mù khi đi sơ tán; Đội cứu hộ có nhiều người lớn tuổi và chưa được tập huấn về kỹ năng cứu hộ, cứu nạn; Người dân chủ quan không đi sơ tán sớm; Nhiều hộ gia đình ở sát sông, dễ bị ảnh hưởng nếu có sạt lở đất.

5. Đối tượng dễ bị tổn thương trong thiên tai

- Đối tượng dễ bị tổn thương là người **có đặc điểm và hoàn cảnh khiến** họ **dễ bị ảnh hưởng** từ thiên tai **và khó phục hồi** hơn **so với những nhóm người khác** trong cộng đồng.
- Đối tượng dễ bị tổn thương⁸ bao gồm trẻ em, người cao tuổi, phụ nữ đang mang thai hoặc đang nuôi con dưới 12 tháng tuổi, người khuyết tật, người bị bệnh hiểm nghèo và người nghèo.

6. Biến đổi khí hậu

Biến đổi khí hậu là sự **thay đổi khí hậu** diễn ra trong một **thời gian dài**, do nguyên nhân tự nhiên và hoặc do hoạt động của con người.

7. Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng

- Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng (QLRRTT DVCD) là quá trình mà cộng đồng trong đó có nhóm dễ bị tổn thương chủ động tham gia vào việc xác định vấn đề, phân tích các nguyên nhân, lập kế hoạch, thực hiện và theo dõi đánh giá việc thực hiện kế hoạch nhằm giảm nhẹ tình trạng dễ bị tổn thương và tăng khả năng ứng phó, thích nghi của cộng đồng với thiên tai.
- Dựa vào cộng đồng là:
 - **Huy động những nguồn lực có sẵn của cộng đồng** như thời gian, tiền bạc, cơ sở vật chất và con người trong cộng đồng đó (trong đó có người khuyết tật).
 - **Không chỉ dựa vào ý kiến của 1 nhóm người như UBND hay cán bộ thôn mà là đưa vào nhu cầu và ý kiến của những nhóm khác nhau trong cộng đồng để đề ra cách giảm nhẹ rủi ro.**

Ví dụ: Tiểu ban PCTT thôn thu thập ý kiến của người dân trong đó có người khuyết tật để xây dựng kế hoạch PCTT

⁸ Theo Luật phòng, chống thiên tai

Muốn quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng, cần đảm bảo sự phối hợp hiệu quả từ hai phía: (1) các cơ quan làm công tác phòng, chống thiên tai và (2) người dân ở các thôn. Để có sự phối hợp hiệu quả này, cần:

- Xây dựng năng lực cho cán bộ làm công tác phòng, chống thiên tai các cấp để có thể chủ động ứng phó, huy động sự tham gia của người dân, đặc biệt là các nhóm dễ bị tổn thương trong các bước quản lý rủi ro thiên tai và có thể đáp ứng các nhu cầu cần hỗ trợ của người dân để phòng, chống thiên tai.
- Nâng cao nhận thức của người dân, đặc biệt là các nhóm dễ bị tổn thương để mỗi người dân xem việc quản lý rủi ro thiên tai là trách nhiệm của mình và chủ động tham gia, sử dụng nguồn lực mà cộng đồng sẵn có để phòng, chống thiên tai.

8. Mối liên hệ giữa năng lực, tình trạng dễ bị tổn thương và rủi ro thiên tai

Một cộng đồng có nhiều năng lực và ít tình trạng DBTT thì cộng đồng đó sẽ ít bị rủi ro thiên tai và ngược lại.

9. Mối liên hệ giữa QLRRTT DVCD và biến đổi khí hậu

Biến đổi khí hậu làm cho tình hình thiên tai ngày càng trở nên khác thường cả về loại hình, thời gian, số lượng và cường độ. Vì vậy, khi lập kế hoạch PCTT theo cách tiếp cận QLRRTT DVCD cần tính đến những thay đổi của khí hậu trong những năm gần đây để các giải pháp và các hoạt động đưa ra được phù hợp.

PHỤ LỤC 5
MẪU BÀI KIỂM TRA TRẮC NGHIỆM KIẾN THỨC TRƯỚC VÀ SAU TẬP HUẤN

KHÓA TẬP HUẤN GIẢNG VIÊN NGUỒN
VỀ LÔNG GHÉP NỘI DUNG HÒA NHẬP NGƯỜI CAO TUỔI VÀO
QUÁ TRÌNH QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG

Ngày:

Địa điểm tập huấn:

BÀI TRẮC NGHIỆM TẬP HUẤN

(Thời gian: 30 phút)

THÔNG TIN HỌC VIÊN

Họ và tên:

Chức danh:

Đơn vị công tác:

Giới tính: Nam Nữ Khác

Là người khuyết tật: V.động K.Thính K.Thị Trí tuệ Khác

Năm sinh:

NỘI DUNG KIỂM TRA

Anh/chị vui lòng khoanh tròn vào 01 câu trả lời đúng ứng với mỗi câu hỏi

QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG

Câu 1. Theo Luật Phòng, chống thiên tai “Rủi ro thiên tai” là:

- Một hiện tượng tự nhiên bất thường có thể gây thiệt hại về người, tài sản, môi trường, điều kiện sống và hoạt động kinh tế- xã hội.
- Thiệt hại mà thiên tai có thể gây ra về người, tài sản, môi trường, điều kiện sống và hoạt động kinh tế - xã hội.
- Sự thay đổi khí hậu diễn ra trong một thời gian dài, do nguyên nhân tự nhiên và hoặc do hoạt động của con người.

Câu 2. Câu trả lời nào dưới đây thể hiện khái niệm về “RỦI RO THIÊN TAI”:

- Trong những năm gần đây, lũ lụt đã làm thiệt hại về cơ sở vật chất, thiết bị dạy học của 5 trường học trên địa bàn tỉnh Sóc Trăng.
- Trong những năm tiếp theo, cơ sở vật chất, thiết bị dạy học của 5 trường học trên địa bàn tỉnh Sóc Trăng có thể bị ảnh hưởng do lũ lụt gây ra.
- Bão và ngập lụt sau bão đã gây nhiều thiệt hại cho cơ sở vật chất, thiết bị dạy học của 5 trường học trên địa bàn tỉnh Sóc Trăng.

Câu 3. Luật Phòng, chống thiên tai quy định đối tượng nào sau đây là đối tượng dễ bị tổn thương?

- Trẻ em, người cao tuổi, phụ nữ mang thai hoặc phụ nữ đơn thân, người khuyết tật, người bị bệnh hiểm nghèo và người nghèo.
- Trẻ em, người cao tuổi, phụ nữ đang mang thai hoặc đang nuôi con dưới 12 tháng tuổi, người khuyết tật, người bị bệnh hiểm nghèo và người nghèo.
- Trẻ em dưới 12 tháng tuổi, người cao tuổi, phụ nữ đang mang thai, người khuyết tật, người bị bệnh hiểm nghèo và người nghèo.

Câu 4. “Tình trạng dễ bị tổn thương” là:

- Sự yếu kém của cá nhân, hộ gia đình hay một cộng đồng trong việc phòng ngừa và ứng phó với thiên tai.
- Sự điều hành kém hiệu quả của chính quyền địa phương trong việc phòng ngừa và ứng phó với thiên tai.
- Những đặc điểm và hoàn cảnh của một cộng đồng làm cho cộng đồng đó dễ bị thiệt hại bởi thiên tai.

Câu 5. Câu trả lời nào dưới đây thể hiện khái niệm về “Tình trạng dễ bị tổn thương”:

a. Hội Người cao tuổi tỉnh Thừa Thiên Huế đã hỗ trợ nâng cấp được 23 nhà tạm cho hội viên để phòng chống ngập lụt.

b. Hội Người cao tuổi tỉnh Thừa Thiên Huế đã nhận thấy nhiều khoảng trống trong hoạt động phòng chống thiên tai để xây dựng kế hoạch ứng phó thiên tai

c. Hội Người cao tuổi tỉnh Thừa Thiên Huế hỗ trợ một số hội viên khắc phục hậu quả thiên tai.

d. Hội Người cao tuổi tỉnh Thừa Thiên Huế nhiều hội viên chưa cập nhật kiến thức về quản lý rủi ro thiên tai.

Câu 6. Năng lực phòng, chống thiên tai là:

a. Sự phân định mức độ thiệt hại mà thiên tai có thể gây ra về người, tài sản, môi trường, điều kiện sống và hoạt động kinh tế - xã hội.

b. Khả năng của các cá nhân, hộ gia đình và cộng đồng dân cư trong một vùng nhất định.

c. Tổng hợp tất cả các nguồn lực sẵn có trong cộng đồng (con người, cơ sở vật chất, tài chính) có thể huy động và sẵn sàng sử dụng.

Câu 7. Câu nào dưới đây thể hiện khái niệm về “Năng lực phòng chống thiên tai”:

a. Để ứng phó với thiên tai, Ban Chỉ huy Phòng chống thiên tai và Tìm kiếm cứu nạn (PCTT&TKCN) xã hiện có 20 áo phao, 03 thuyền hỗ trợ sơ tán học sinh đến nơi an toàn.

b. Ban Chỉ huy PCTT&TKCN xã có thể huy động được các trang thiết bị, ghe thuyền từ các xã bạn khi thiên tai xảy ra.

c. Ban Chỉ huy PCTT&TKCN xã có kiến thức, kinh nghiệm trong phòng chống thiên tai nên đã chủ động hỗ trợ người cao tuổi khi thiên tai xảy ra

Câu 8. Thế nào là Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng ?

a. Là quá trình mà cộng đồng (trong đó có nhóm dễ bị tổn thương) chủ động tham gia nhằm giảm nhẹ tình trạng dễ bị tổn thương và tăng khả năng ứng phó, thích nghi của cộng đồng với thiên tai.

b. Là quá trình mà chính quyền chủ động tham gia nhằm giảm nhẹ tình trạng dễ bị tổn thương và tăng khả năng ứng phó, thích nghi của cộng đồng với thiên tai.

c. Là quá trình giảm tình trạng dễ bị tổn thương và tăng cường năng lực của người dân để phòng ngừa, giảm nhẹ và ứng phó với thiên tai.

Câu 9. Nói đến “Giới” là nói đến

a. Sự khác biệt của nam và nữ về đặc điểm sinh học

b. Đặc điểm, vị trí, vai trò của Nam và Nữ trong tất cả các mối quan hệ xã hội.

c. Câu a và b đúng

Câu 10. Vai trò giới là:

- a. Những công việc và hoạt động cụ thể mà phụ nữ và nam giới đang làm trong thực tế.
- b. Nhận thức, thái độ và đánh giá thiên lệch, tiêu cực về đặc điểm, vị trí, vai trò và năng lực của nam giới hoặc phụ nữ.
- c. Nhu cầu mà mỗi giới có nguyện vọng, yêu cầu được đáp ứng để thực hiện tốt vai trò của mình.

Câu 11. Nhu cầu giới là:

- a. Là nhu cầu nam giới và phụ nữ trong một bối cảnh, điều kiện cụ thể.
- b. Là nhu cầu đặc trưng nam giới và phụ nữ trong một bối cảnh, điều kiện cụ thể.
- c. Là nhu cầu đặc trưng, khác biệt giữa nam giới và phụ nữ trong một bối cảnh, điều kiện cụ thể.

Câu 12. Bình đẳng giới là:

- a. Là việc nam giới, phụ nữ phát huy năng lực của mình cho sự phát triển của cộng đồng, gia đình và thụ hưởng như nhau về thành quả của sự phát triển đó.
- b. Là việc nam giới, phụ nữ có vị trí, vai trò ngang nhau, được tạo điều kiện và cơ hội bình đẳng để phát huy năng lực của mình cho sự phát triển của cộng đồng, gia đình và thụ hưởng như nhau về thành quả của sự phát triển đó.
- c. Là việc nam giới, phụ nữ có vị trí, vai trò ngang nhau, được tạo điều kiện và cơ hội bình đẳng để phát huy năng lực của mình.

Câu 13. Lòng ghép giới trong quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng là:

- a. Là sử dụng hợp lý các kinh nghiệm mỗi giới vào quá trình xây dựng, thực hiện, theo dõi, giám sát và đánh giá các chính sách, chương trình để phụ nữ và nam giới đều có quyền, trách nhiệm và được hưởng lợi như nhau từ các chính sách và chương
- b. Là sử dụng hợp lý các kinh nghiệm mỗi giới vào các chính sách, chương trình.
- c. Là phụ nữ và nam giới có quyền, trách nhiệm và được hưởng lợi như nhau từ các chính sách và chương

Câu 14. Theo công ước quốc tế, “người khuyết tật” là:

- a. Người bị khiếm khuyết một hay nhiều bộ phận trên cơ thể hoặc suy giảm chức năng như nhìn, nghe, nói và suy nghĩ.
- b. Người có bệnh nguy hiểm như tim mạch, đau khớp, động kinh
- c. Người có khiếm khuyết trên cơ thể bị những rào cản làm cho họ không thể tham gia bình đẳng vào các hoạt động xã hội như những người khác trong cộng đồng.

Câu 15. Các loại rào cản làm cho người khuyết tật không thể tham gia hiệu quả và bình đẳng vào các hoạt động xã hội bao gồm:

- a. Thông tin, giao tiếp; Suy nghĩ, thái độ
- b. Vật chất; Chính sách
- c. Cả a và b đều đúng

Câu 16. Một cuộc họp có “Sự tham gia” là:

- a. Người dân được trình bày ý kiến về vấn đề đang quan tâm
- b. Chính quyền phổ biến các thông tin về bảo lụt để người dân lo chằng chống nhà cửa.
- c. Người dân được nêu lên ý kiến và bàn bạc với chính quyền cùng ra quyết định cho vấn đề đang thảo luận

Câu 17. Câu nào dưới đây thể hiện khái niệm về “Đưa nội dung người cao tuổi trong quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng” ?

- a. Đội xung kích phòng chống thiên tai cấp xã đã giúp người cao tuổi cần hỗ trợ sơ tán sớm và đã phối hợp với thành viên của đội là người cao tuổi trong hoạt động tuyên truyền, cung cấp thông tin cảnh báo thiên tai.
- b. Đội xung kích Phòng chống thiên tai cấp xã đã xây dựng phương án ứng phó thiên tai, trong đó ưu tiên hỗ trợ người khuyết tật, phụ nữ mang thai/đang nuôi con dưới 12 tháng tuổi, người cao tuổi, người bệnh hiểm nghèo
- c. Đội xung kích phòng chống thiên tai cấp xã đã giúp người cao tuổi cần hỗ trợ sơ tán sớm và tuyên truyền nâng cao nhận thức cho người cao tuổi trong phòng chống thiên tai.
- d. Cả a, b đều đúng

Câu 18. Việc đưa nội dung người cao tuổi vào quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng cần tuân theo những nguyên tắc nào sau đây ?

- a. Luôn tính đến tình trạng dễ bị tổn thương/nhu cầu đặc biệt của người cao tuổi.
- b. Luôn phát huy vai trò và sự đóng góp của người cao tuổi.
- c. Không phân biệt đối xử với người cao tuổi, có kỹ năng làm việc với người cao tuổi, sử dụng các phương pháp phù hợp với người cao tuổi.
- d. Tạo điều kiện để người cao tuổi, Hội người cao tuổi các cấp, các tổ chức khác của người cao tuổi tham gia ở tất cả các bước quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng
- e. Cả a, b, c, d đều đúng.

Xin chân thành cảm ơn các anh/chị

PHỤ LỤC 6
MỘT SỐ VẤN ĐỀ CẦN LƯU Ý KHI GIAO TIẾP VÀ LÀM VIỆC VỚI NGƯỜI CAO TUỔI

Đặc điểm ở NCT	Lưu ý khi làm việc với NCT
Thích tương tác, bắt chuyện	Có thái độ vui vẻ, niềm nở, chủ động chào hỏi NCT
Lãng tai, nghe không rõ	Hãy làm gì đó để thu hút sự chú ý của NCT trước khi bạn nói. Ngồi hoặc đứng ở cùng vị trí ngang bằng với NCT, có ánh sáng trên mặt bạn để NCT có thể nhìn thấy. Nhìn NCT khi bạn đang nói chuyện với họ. Chú ý, tập trung khi giao tiếp với NCT Không nên hét lên, hãy nói rõ ràng ở tông giọng vừa phải, Sử dụng giao tiếp bằng mắt, tiếp xúc cơ thể và ngôn ngữ điệu bộ, cử chỉ. Dành thời gian để NCT có thời gian suy nghĩ, trả lời.
Mắt kém	- Viết to, rõ, sử dụng hình ảnh, sử dụng ngôn ngữ cử chỉ - Một số NCT quên mang kính/không nhìn được chữ trong văn bản, cần in to và chủ động hỗ trợ bằng cách đọc to câu hỏi
Sức khỏe hạn chế, nhiều bệnh, trong người không khỏe nên hay hờn dỗi, nóng giận thất thường, tự ti, mặc cảm	- Thông cảm, kiên trì, khích lệ, động viên - Nhẹ nhàng, lựa tâm trạng để có ứng xử phù hợp - Khéo léo gợi mở, dùng nhiều câu hỏi để NCT chia sẻ tâm tư nguyện vọng - Quan sát. Chủ động đến tận nơi hỏi ý kiến nếu thấy NCT muốn phát biểu nhưng còn tự ti
Khó tính hơn	- Giao tiếp tôn trọng (nhìn vào mắt khi nói chuyện, ở cùng một vị trí), tế nhị, lịch sự, chân thật - Phong cách ăn mặc, đầu tóc, ứng xử phải lịch sự, hợp lý
NCT thích được người khác lắng nghe	Kiên trì, biết lắng nghe, tránh nói nhiều; Đưa ra các gợi ý, tư vấn để NCT tự đưa ra kết luận, không nên giao tiếp với NCT như với trẻ em.
NCT thường bảo vệ quan điểm và cho là mình đúng	Tránh nói rằng NCT sai. Hiểu rằng NCT có kinh nghiệm sống phong phú và sự từng trải. Bình tĩnh, cố gắng tìm hiểu thông tin đầy đủ để hiểu lý do đằng sau, sau đó giải thích lại cặn kẽ; Thực tế cho thấy khi đã hiểu thì NCT lại rất ủng hộ

Đặc điểm ở NCT	Lưu ý khi làm việc với NCT
Trí nhớ: giảm dần, lúc nhớ, lúc quên; Trí nhớ gần hạn chế nhưng trí nhớ xa lại tốt nên hay mau quên những gì mới được hướng dẫn nhưng lại hay nhắc lại chuyện xưa	<ul style="list-style-type: none"> - Kiên trì lắng nghe, kiên trì hướng dẫn; nhắc đi nhắc lại với thái độ nhẹ nhàng, tôn trọng - Tránh nói nhiều thông tin cùng lúc. Chia nhỏ lượng thông tin cung cấp. Có các bài tập ôn lại
Dễ bị tổn thương	Không có bất cứ các hành vi gây tổn hại, lợi dụng, xúc phạm, xâm phạm dưới bất cứ hình thức nào dù là thể chất hay tinh thần,...đối với NCT và các đối tượng dễ bị tổn thương khác
Khả năng tập trung không được lâu	Quan sát tình trạng năng lượng của NCT. Nếu thấy họ mệt, mất tập trung hoặc không hứng thú, chuyển sang hoạt động giải lao/vận động thư giãn/trò chơi.
NCT coi trọng chữ tín	Cung cấp thông tin chính xác. Cân nhắc thông tin cần trao đổi. Tránh hứa hẹn nếu không chắc chắn.
NCT coi trọng sự công bằng	<ul style="list-style-type: none"> - Không thiên vị. Tạo cơ hội công bằng, ngang nhau cho NCT khi tham gia các hoạt động chung (phát biểu ý kiến, văn nghệ, thực hành...). - Điều phối phân chia các quyền lợi một cách công bằng, công khai, minh bạch.
NCT thích được quan tâm, động viên, ghi nhận, được thấy mình là người có ích.	Thể hiện sự quan tâm, hỏi han, từ những điều nhỏ nhất; Luôn ghi nhận khi NCT làm tốt một điều gì đó; Động viên NCT vượt qua khó khăn.
NCT bị khuyết tật	<ul style="list-style-type: none"> - Bố trí địa điểm phù hợp - Yêu cầu trước khi trợ giúp - Nói với âm lượng bình thường - Hãy bắt tay với một NCT là NKT ngay cả khi người đó sử dụng tay giả hoặc mất một cánh tay. Trong trường hợp không thể bắt tay, hãy mỉm cười cởi mở và thân thiện - Trao đổi trực tiếp với NCT bị khuyết tật (thay vì nói với người phiên dịch ngôn ngữ ký hiệu hoặc người đi cùng) - Tránh các từ mà hiện nay không còn phù hợp và mang tính xúc phạm (tàn tật, nạn nhân, chậm phát triển, đần, điên, què, thậm thọt,...) - Hãy tôn trọng không gian cá nhân (xe lăn, nạng gỗ, gậy đi bộ... là một phần không gian cá nhân của NCT bị NKT) - Sẵn sàng nhắc lại những gì bạn vừa nói, nói lại hoặc viết ra giấy.

PHỤ LỤC 7
MẪU PHIẾU ĐÁNH GIÁ KHÓA TẬP HUẤN

PHIẾU ĐÁNH GIÁ SAU TẬP HUẤN

Tên khóa đào tạo	Tập huấn lồng ghép nội dung hòa nhập người cao tuổi về quản lý RRTT DVCD	Địa điểm:	Đà Nẵng
Ngày:	8-10/10/2023	Đơn vị tổ chức:	Trung tâm Chính sách và Kỹ thuật PCTT và TW Hội người cao tuổi Việt Nam

A. THÔNG TIN HỌC VIÊN

Họ và tên:.....
 Chức danh.....
 Đơn vị công tác:.....
 Giới tính: Nam Nữ Giới tính khác
 Năm sinh:.....
 Là người khuyết tật: V.động K.Thính K.Thị Trí tuệ Khác

B. NHẬN XÉT KHÓA TẬP HUẤN

Phần 1. Xin anh/chị đánh dấu mức độ đánh giá tương ứng vào ô thích hợp đối với các tiêu chí đánh giá sau:

1 = Không hài lòng; 2 = Tương đối; 3 = Tốt; 4 = Rất tốt; 5 = Xuất sắc; NA = Không có ý kiến.

Tiêu chí đánh giá	Thang điểm					
	1	2	3	4	5	N/A
1. Giá trị chung của khóa đào tạo/ hội thảo đối với anh/chị						
2. Đạt được mục tiêu đã xác định						
3. Phù hợp với công việc						
4. Kết hợp hiệu quả giữa lý thuyết và thực hành						
5. Sử dụng hiệu quả các ví dụ và các nghiên cứu tình huống						
6. Có cơ hội được tích cực tham gia						
7. Có cơ hội được trả lời các câu hỏi						
8. Chất lượng của các tài liệu tập huấn						
9. Sử dụng các phương pháp hỗ trợ (power point, flip charts ...)						
10. Thời lượng khóa đào tạo hợp lý						
11. Giảng viên/trợ giảng						
12. Địa điểm học (địa điểm, phòng học)						
13. Giải khát (giữa giờ, bữa trưa)						

Phần 2. Đề nghị các anh/chị đánh giá mức độ hiểu biết của anh chị trước và sau khóa tập huấn đối với từng nội dung sau (Chỉ khoanh tròn 1 phương án trả lời cho từng chủ đề, xem ghi chú bên dưới bảng)

Ghi chú:

Mức độ hiểu biết:

- 1: Không có kiến thức
- 2: Hiểu biết hạn chế
- 3: Hiểu biết cơ bản nhưng không thể áp dụng một cách hiệu quả
- 4: Hiểu rõ/đầy đủ nhưng khi áp dụng vẫn còn gặp khó khăn
- 5: Hiểu rõ/đầy đủ và có khả năng áp dụng một cách hiệu quả

Nội dung đã được tập huấn	Thang mức độ hiểu biết từ 1-5	
	Trước tập huấn	Sau tập huấn
<i>S1: Sự cần thiết về lồng ghép nội dung người cao tuổi vào quá trình quản lý RRTTDVCD</i>	1 - 2 - 3 - 4 - 5	1 - 2 - 3 - 4 - 5
<i>S2: Khái niệm, thuật ngữ về Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng, Giới, hoà nhập đối tượng dễ bị tổn thương</i>	1 - 2 - 3 - 4 - 5	1 - 2 - 3 - 4 - 5
<i>S3:</i>		

PHỤ LỤC 8

MẪU BÁO CÁO BÁO CÁO ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ KHÓA TẬP HUẤN

1. Nội dung chung báo cáo đánh giá kết quả khóa tập huấn:

I. THÔNG TIN CHUNG

1. Mục tiêu khóa tập huấn

2. Địa điểm

3. Thời gian

4. Thành phần tham gia:

a. Học viên (Tổng số học viên, trong đó số lượng phân theo nam/nữ và độ tuổi; dạng khuyết tật nếu có học viên là người khuyết tật)

b. Tập huấn viên: Danh sách tập huấn viên (Họ tên, học hàm, học vị, chuyên môn và đơn vị công tác)

5. Chương trình tập huấn

II. NỘI DUNG TẬP HUẤN

III. KẾT QUẢ

1. Sự tham gia của học viên

2. Kết quả tập huấn:

a. Thay đổi về kiến thức

b. Thay đổi về thái độ

c. Thay đổi về kỹ năng

3. Công tác tổ chức khóa tập huấn

VI. ĐỀ XUẤT, KIẾN NGHỊ

V. PHỤ LỤC:

- Chương trình tập huấn

- Danh sách học viên (Họ tên, đơn vị công tác, giới tính, độ tuổi)

- Bộ câu hỏi trắc nghiệm

- Biểu đồ kết quả đánh giá toàn bộ khóa tập huấn (Tập huấn viên, ban tổ chức)

- Biểu đồ đánh giá kết quả học tập, thay đổi kiến thức của từng học viên

2. Ví dụ báo cáo cuối khoá tập huấn

* Trang bìa:

(Tên và Logo đơn vị tổ chức)

TÊN KHOÁ TẬP HUẤN

(Hình ảnh đại diện cho khoá tập huấn)

Người viết báo cáo: *(Tên tập huấn viên)*

(Thời gian viết báo cáo)

* Trang nội dung

MỤC LỤC

DANH TỪ VIẾT TẮT

I. THÔNG TIN CHUNG

1. Mục tiêu khóa tập huấn:

2. Địa điểm và thời gian tổ chức

3. Số lượng và thành phần học viên

3.1. Số lượng học viên:

- Số lượng học viên được mời tham gia: học viên, trong đó

+ Có mặt: học viên (.... nam, ... nữ). Chi tiết tại Phụ lục 1 kèm theo

+ Vắng mặt: ... học viên

- Độ tuổi của học viên:

+ Học viên có độ tuổi < 30: người

+ Học viên có độ tuổi từ 30-59: người

+ Học viên có độ tuổi từ trên 60: người

- Người khuyết tật: V.động ... K.Thính ... K.Thị ... Trí tuệ ... Khác...

3.2. Thành phần học viên:

4. Giảng viên, ban tổ chức

- Cán bộ giám sát:

- Các giảng viên chính:

- Cán bộ hỗ trợ tổ chức và điều phối lớp:

5. Chương trình tập huấn: Chương trình tập huấn chi tiết tại Phụ lục 2 kèm theo

II. NỘI DUNG TẬP HUẤN

1. Nội dung tập huấn 1 (*Ví dụ: Các khái niệm cơ bản về Quản lý RRTT DVCD*)

a. Nội dung chính (các nội dung chính của Chuyên đề)

b. Phương pháp

Ví dụ:

- Giảng viên sử dụng phương pháp thuyết trình giới thiệu nội dung chính và mục tiêu của bài học

- Giảng viên hướng dẫn học viên làm Bài tập nhóm nhỏ ghép nghĩa các khái niệm. Mỗi nhóm thảo luận: Ghép TÊN và NỘI DUNG KHÁI NIỆM; Gạch chân từ quan trọng trong NỘI DUNG KHÁI NIỆM (Sau khi đã ghép Tên và Nội dung khái niệm) và Cho ví dụ thực tế tại địa phương về khái niệm.

- Sau khi các nhóm lên trình bày, giảng viên giải thích ý nghĩa và giúp học viên hiểu rõ bản chất của khái niệm và đề nghị mỗi nhóm lấy ví dụ thực tế tại địa phương

- Giảng viên hướng dẫn các nhóm làm Bài tập thực hành nhận diện Rủi ro thiên tai/Năng lực PCTT/Tình trạng DBTT. Sau đó, giảng viên chữa bài, đúc kết bài học.

c. Phát hiện

Ví dụ:

- Học viên tiếp thu tốt, tích cực thảo luận, trao đổi trong nhóm và góp ý, tranh luận với các nhóm khác về kết quả bài tập và tự tin trình bày kết quả trước lớp.

- Về bài tập ghép nghĩa khái niệm, về cơ bản các nhóm đã ghép đúng tên khái niệm với nội dung của khái niệm, tuy nhiên có nhóm nhầm lẫn giữa khái niệm tình trạng DBTT và đối tượng DBTT.

- Về bài tập nhận diện rủi ro thiên tai, năng lực PCTT và tình trạng DBTT, các nhóm nhận thức khá tốt, cơ bản nhận diện chính xác thông tin đưa ra và giải thích được tại sao lại lựa chọn thông tin.

(Hình ảnh minh họa)

2. Nội dung tập huấn 2

a. Nội dung chính (các nội dung chính của Chuyên đề)

b. Phương pháp

c. Phát hiện

(Hình ảnh minh họa)

3. Nội dung tập huấn 3

a. Nội dung chính (các nội dung chính của Chuyên đề)

b. Phương pháp

c. Phát hiện

(Hình ảnh minh họa)

.....

III. ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ LỚP TẬP HUẤN

1. Về giảng viên

Ví dụ:

- Các giảng viên đều có năng lực, trình độ chuyên môn cao, có nhiều kinh nghiệm thực tiễn trong công tác quản lý RRTT DVCD, công tác phòng tránh, ứng phó và khắc phục hậu quả thiên tai;

- Giảng viên có kinh nghiệm nhiều năm trong việc giảng dạy, truyền đạt kiến thức tại các khóa tập huấn về công tác phòng chống thiên tai, quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng; phương pháp trình bày gần gũi, dễ hiểu, trách nhiệm.

2. Sự tham gia của học viên

Ví dụ:

- Học viên tham gia đầy đủ, nhiệt tình phát biểu và đóng góp ý kiến, ham học hỏi, nghiêm túc thực hiện nội quy lớp.

3. Kết quả thu được sau tập huấn

a. Thay đổi về kiến thức:

Số lượng:/..... học viên có đầy đủ bài kiểm tra đầu vào và đầu ra. Bộ câu hỏi tại **Phụ lục 3** kèm theo.

Sau khóa tập huấn các học viên có sự thay đổi tích cực về kiến thức.

Ví dụ:

STT	Nội dung	Kết quả đầu vào		Kết quả đầu ra	
		SL	%	SL	%
1	Số học viên trả lời đúng từ 80% câu hỏi trở lên (trên tổng học viên)	15/24 học viên	62,5 %	26/27 học viên	96,3%
2	Số học viên trả lời đúng từ 90% câu hỏi trở lên (trên tổng học viên)	4/24 học viên	16,6%	25/27 học viên	92,6%
3	Số học viên trả lời đúng từ 100% câu hỏi trở lên (trên tổng 24 học viên)	1/24 học viên	4%	19/27 học viên	70,4%

(Xem biểu đồ đánh giá kết quả đầu vào và đầu ra và nội dung tập huấn tại **Phụ lục 4** đính kèm)

Sự thay đổi kiến thức ở các nội dung:

• Nội dung về các khái niệm và quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng:

- + Khái niệm về rủi ro thiên tai: Đầu ra là% (Thay đổi%)
- + Khái niệm về tình trạng dễ bị tổn thương: Đầu ra% (Thay đổi%)
- + Luật PCTT quy định đối tượng dễ bị tổn thương: Đầu ra ...% (Thay đổi%)
- + Khái niệm Quản lý RRTT DVCD: Đầu ra ...% (Thay đổi%)
- +

b. Thay đổi về thái độ:

Ví dụ:

- Trong quá trình tham gia tập huấn, học viên luôn chú ý, tham gia thảo luận nhóm nhiệt tình và đóng góp ý kiến khi các nhóm trình bày kết quả.

- Nhiều học viên thay đổi rõ nét về tính tự tin trước và sau khóa tập huấn (Rụt rè, im lặng sau đã nhiệt tình tham gia thảo luận và góp ý kiến).

- Học viên luôn tôn trọng và thực hiện nghiêm túc thời gian học tập, đi học đúng giờ và nghiêm chỉnh chấp hành nội quy của lớp học.

c. Thay đổi về kỹ năng:

Ví dụ:

Mặc dù chương trình tập huấn không có nội dung về kỹ năng, tuy nhiên các học viên đã thay đổi sau khi có hướng dẫn của tập huấn viên, cụ thể:

- + Tạo không khí thoải mái trong quá trình thảo luận.

+ Kiên nhẫn lắng nghe, không ngắt lời.

+ Tôn trọng ý kiến của học viên cùng nhóm khi thảo luận và chú ý lấy ý kiến của toàn bộ thành viên trong nhóm.

4. Công tác tổ chức khóa tập huấn:

- Các học viên đều đánh giá công tác tổ chức lớp học rất tốt, chu đáo;

- Học viên mong muốn khóa tập huấn tiếp tục được tổ chức với nội dung nâng cao, tổ chức thực hành các kiến thức trong thực tế;

- Mở rộng đối tượng tham gia, đặc biệt là các cán bộ thường xuyên triển khai các hoạt động nâng cao năng lực tại các cấp;

IV. ĐỀ XUẤT VÀ KIẾN NGHỊ

ĐẠI DIỆN CƠ QUAN/TỔ CHỨC/CHUYÊN GIA

(Ký và ghi rõ họ tên)

V. CÁC PHỤ LỤC

Phụ lục 1. Danh sách học viên

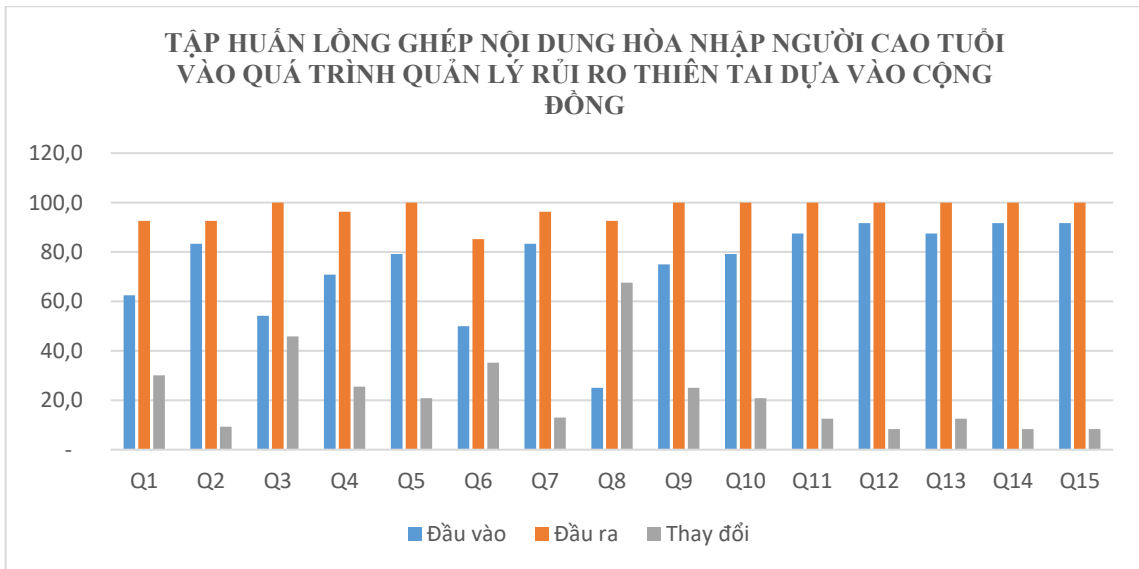
STT	Họ và tên	Giới tính	Độ tuổi			Dạng tật	Chức danh/Đơn vị
			<30	30 - 59	>=59		
1							
2							

Phụ lục 2. Chương trình tập huấn

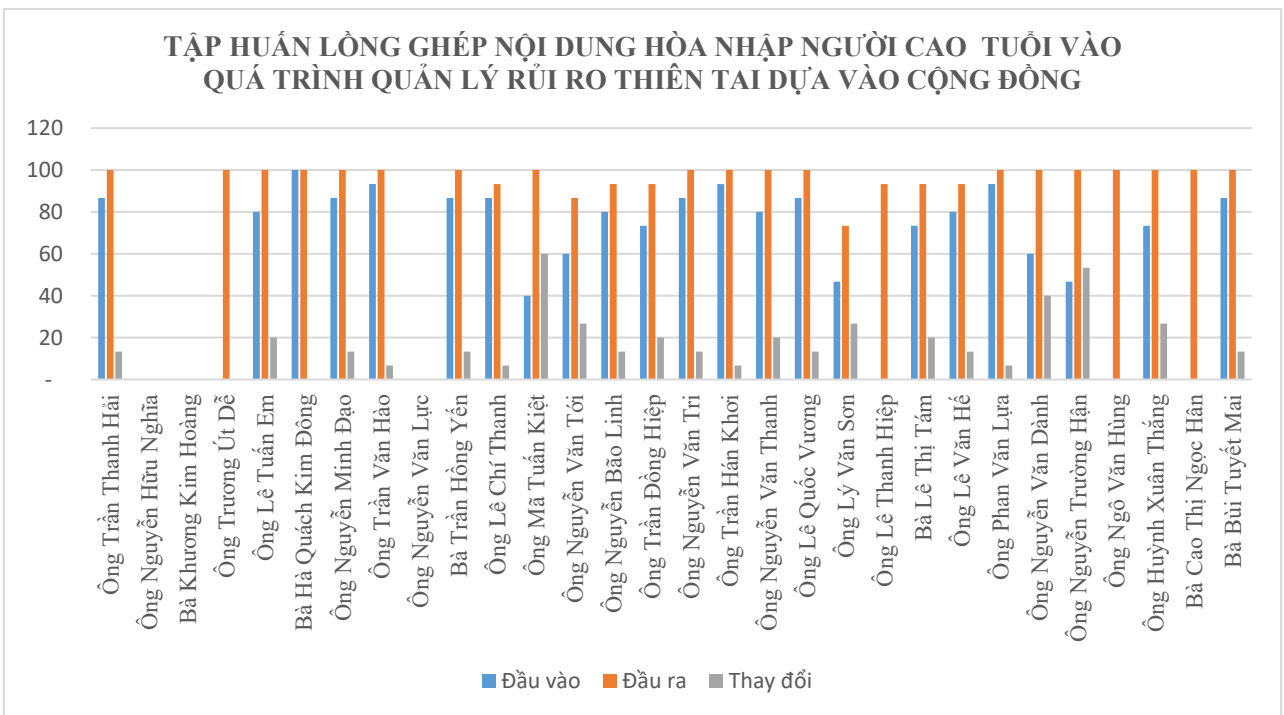
Phụ lục 3. Bộ câu hỏi kiểm tra đầu vào và kết thúc khóa tập huấn

Phụ lục 4. Bảng tổng hợp kết quả kiểm tra đầu vào - đầu ra

Ví dụ:

Câu hỏi	Q1	Q2	Q3	Q4	Q5	Q6	Q7	Q8	Q9	Q10	Q11	Q12	Q13	Q14	Q15
Đầu vào	62,5	83,3	54,2	70,8	79,2	50,0	83,3	25,0	75,0	79,2	87,5	91,7	87,5	91,7	91,7
Đầu ra	92,6	92,6	100	96,3	100	85,2	96,3	92,6	100	100	100	100	100	100	100
Thay đổi	30,1	9,3	45,8	25,5	20,8	35,2	13,0	67,6	25,0	20,8	12,5	8,3	12,5	8,3	8,3

Phụ lục 5. Một số hình ảnh lớp học

